

HRVATSKA PČELA

godiste 133.
Zagreb, 2014.
ISSN 1330-3635

3

Okretna pojilica

Prezimljavanje produktivnih zajednica

Medičarstvo – tradicija kao dio kulture

**Bayerov cjeloviti program zaštite
od varooze tijekom čitave godine.**

Potražite kod veterinara i u specijaliziranim prodavaonicama!

150 Years
Science For A Better Life

HRVATSKA PČELA

GODIŠTE / YEAR 133

BROJ / NUMBER 3

OŽUJAK / MARCH 2014.

U ovom broju / In this issue

- 74. Aktualnosti / Actualities
- 75. Kolumna / Column
- 76. Tehnologija pčelarenja / Beekeeping technology
- 76. Pčelarski radovi u ožujku / March activities on apiary
Ivan Tucaković
- 78. Okretna pojilica / New water supply for the bees
Bruno Mavrinac
- 80. Prezimljavanje produktivnih zajednica / Wintering bee colonies
Josip Križ
- 82. Apiterapija / Apitherapy
- 83. Zanimljivosti / Interesting matters
- 90. Reportaža / Reports
- 95. Gospodarstvo / Economy
- 97. Medonosno bilje / The bee pasture
- 98. Dopisi / Letters
- 103. In Memoriam
- 104. Oglasni / Advertisements

OZNAČAVANJE MATICA

2010 2011 2012 2013 2014

ČASOPIS HRVATSKOG PČELARSKOG SAVEZA
Stručni časopis "Hrvatska pčela" osnovalo je Hrvatsko-slavonsko pčelarsko društvo u Osijeku 1881. godine, te je u početku tiskan kao "Slavonska pčela", zatim kao "Hrvatska pčela" i "Pčela". To je jedan od najstarijih pčelarskih časopisa u svijetu.

SLIKA S NASLOVNICE:

PČELA NA KUKURIJEKU
FOTO: D. TARITAŠ

NAKLADNIK
Hrvatski pčelarski savez
Pavla Hatzia 5.
10000 ZAGREB
Telefoni:
urednik - 01/48-19-536,
099/481-95-39
Vesna Film, računovodstvo
01/48-11-327,
099/481-95-37
Tomislav Geric, tajnik
01/48-11-325,
099/481-95-38

Martin Kranjec, predsjednik -
099/481-95-36
Ivana Berg-Divald, dipl. novinar
099/481-95-35
Saša Petrić, voditelj potpora
099/481-95-34
Fax: 01/48-52-543
E-mail: pcelarski-savez@zg.t-com.hr
www.pcela.hr
IBAN:
HR2524840081100687902

IZDAVAČKI SAVJET
Predsjednik Savjeta:
Zlatko Tomljanović,
dr. med. vet.
ČLANOVI:
mr. sc. Marijan Katalenić
prof. dr. sc. Nada Vahčić
dr. sc. Dražen Lušić
mr. sc. Nenad Stržak
prof. dr. sc. Dragan Bubalo

Stjepan Žganjer
doc. dr. sc. Ivana Tlak Gajger,
dr. med. vet.
UREDNIŠTVO:
prof. dr. sc. Zlatko Puškadija
mr. sc. Đurdica Sumrak
dr. sc. Ljerka Zeba
mr. sc. Jasminka Papić
Saša Petrić, eng. pol.
Boris Bučar, dipl. ing.

UREĐNIK
Vedran Lesjak, dipl. ing. agr.
vlesjak@pcela.hr
NOVINARKA I LEKTORICA
Ivana Berg-Divald,
magistra novinarstva
ivana@pcela.hr
GRAFIČKO OBLIKOVANJE
StudioQ

Ivana Berg-Divald,
mag. novinarstva,
novinarka časopisa
Hrvatska pčela

Vladimir Bilek primio delegacije pčelarskih saveza EU u Hrvatskom saboru

Saborski zastupnik i član Odbora za poljoprivredu Vladimir Bilek, ujedno i dopredsjednik HPS-a, u Hrvatskom saboru primio je 7. veljače predsjednika Europske komisije Apimondije i savjetnika Odbora za pčelarstvo u Europskom parlamentu Philipa McCabea i delegacije pčelarskih saveza iz EU.

Na sastanku su sudjelovali i predsjednik Nadzornog odbora Irskega pčelarskog saveza Michael Gleeson, predsjednik Pčelarskog saveza profesionalnih pčelara Austrije i tajnik austrijskog pčelarskog saveza „Biene Österreich“ Wolfgang Pointecker, Wolfgang Messner iz austrijske Agencije za poljo-

privredno tržište te predstavnici Hrvatskog pčelarskog saveza i Savjetodavne službe.

Sugovornici su razgovarali o mogućnostima za buduću suradnju u okviru pčelarskih djelatnosti u Europskoj uniji.

Diskutiralo se i o položaju pčelarske djelatnosti u Europskoj uniji, s naglaskom na plasman pčelarskih proizvoda na tržište, potpore u pčelarstvu i nacionalne pčelarske programe, a bilo je riječi i o inicijativi Hrvatskog pčelarskog saveza za formiranje koordinacije u svrhu lobiranja na razini pčelarskih saveza unutar Europske unije.

OBAVIJEST PČELARSKIM UDRUGAMA

Izborna skupština Hrvatskog pčelarskog saveza održati će se 22. 3. 2014. s početkom u 11 sati u "Hotel Antunović", Zagrebačka avenija 100A, 10000 Zagreb, naselje Špansko, na relaciji autoputa Zagreb-Ljubljana.

Detaljnije upute o samoj lokaciji dobiti ćete zajedno s materijalima za Skupštinu.

HPS

OBAVIJEST PČELARIMA

Prilikom kupnje pčelarske opreme uz popunjeno obrazac, originalne račune ili potvrdu od banke o plaćanju (ako je oprema plaćena putem banke) pčelar je dužan popuniti „Izjavu pčelara podnositelja zahtjeva o drugim izvorima financiranja“ i priložiti Potvrdu jedinice lokalne ili regionalne (područne) samouprave o ne primanju potpore za mјere iz Nacionalnog pčelarskog programa za razdoblje od 2014. do 2016. godine. Izjava i potvrda znaće da pčelar nije za kupljenu opremu (npr. vrcaljka) dobio potporu iz dva izvora (županija, grad, općina i država), što je zabranjeno!!! Ako je netko poslao obrasce i račune u Agenciju za plaćanja u poljoprivredi bez potrebne izjave i potvrde, neka ih naknadno pošalje u Agenciju za plaćanja. Potvrde od županije ne trebate tražiti, već samo od grada ako pripadate pod grad ili od općine ako pripadate pod općinu!!!

Obrazac izjave o drugim izvorima financiranja možete naći na www.pcela.hr pod rubrikom Zakoni.

HPS

mr. sc. Nenad Stričak,
pčelar - 40 godina
aktivnog članstva
u HPS-u

Epilog

Kraj prošle godine bio je u znaku rasprave o izboru, primjeni i reakciji pčelara o učinkovitosti VMP-a za suzbijanje varooze, a nova je godina započela neuobičajenim apelom: „Pomor pčela diljem Hrvatske zvoni na uzbunu“, koji su uputile pčelarske udruge „Pčelinjak“ i „Propolis“ te Hrvatska poljoprivredna agencija (HPA). U apelu su zatražili da se hitno ispuni Upitnik o ovogodišnjim gubicima pčela i da se dostavi u Hrvatsku poljoprivrednu agenciju (HPA). S druge strane, mišljenje Hrvatskog pčelarskog saveza bilo je da se ne širi nepotrebna panika jer se stvarno stanje vidi tek na proljeće. Dakako, shodno višegodišnjoj bipolarizaciji hrvatske stručno-znanstvene scene, brzom stvaranju i razvrgavanju interesnih družbi, jedna i druga strana imale su adekvatnu podršku i eto sjajne priče za medije. Medijski pak prostor funkcioniра po principu *zmaja* koji se hrani senzacijama, kojem kad odrubiš jednu glavu niknu dvije nove glave koje se hrane novim senzacijama i sve tako dok se ne pojavi onaj koji je u stanju dokrajčiti zmaja. U bajkama to je obično mlađ, lijep i snažan kraljević, a u legendama vrlo često sveti Juraj.

U raspravu su uvučeni i stručnjaci iz regije, po logici istih pčela i istog prostora, pa ako u Hrvatskoj zvoni zvono na uzbunu onda bi i „tamo“ trebalo zvoniti. Kako je „tamo“ po stručno-znanstvenoj procjeni bila uobičajena situacija, onda je naša pčelarska scena bila još interesantnija. Tako je pčela postala hit mnogih „velikih i malih“ televizija, te jače ili slabije otvarenih portala.

Nizali su se RTV istupi iz dana u dan, sugrađani su s puno suošćanja zapitkivali pčelare o stvarnoj situa-

ciji, a onda je gotovo preko noći sve utihnulo. Tko je za to zaslužan: kraljević, sveti Juraj ili politika?

Kako se u apelu tražila popuna Upitnika i njegova dostava u HPA radi zajedničke obrade, a taj posao radi HPS, onda je bilo logično da će se sve otpetljati na toj razini. Tako smo na internetskim stranicama Saveza (u trenutku predaje kolumnе i u Hrvatskoj pčeli br. 2) mogli pročitati o sastanku predsjednika HPS-a i ravnatelja HPA radi aktivnosti na daljnjoj suradnji ovih institucija. Lijepo je da su razgovarali, pa Savez je svojevremeno potpomogao uvođenju pčelarske djelatnosti u prethodnika (HSSC) agencije. Nakon sastanka sve je utihnulo, mediji su ostali bez zmaja, struka bez istupanja, a glavnina pčelara bez epiloga o događajima potkraj prošle i početkom ove godine.

Bilo bi dobro kada bismo do početka sezone saznali nešto o ispitivanju djelotvornost ovogodišnjeg VMP na terenu, tko ga preporučuje (imena), tko se s preporukom slaže (imena), a tko ne (imena), kakva su jamstva pčelarima ako se drže propisanog postupka. Nadalje, tu je i praćenje u realnim uvjetima koje će kreirati situacija na pčelinjacima, jer se iz trenutne perspektive, razumljivo, mnogo toga ne može sagledati, a zvono za uzbunu uključuje se kada je trenutak za djelovanje.

Kada bismo pak od pčela zatražili da napišu prolog, vjerojatno bi pisalo sljedeće: *prekomjerno oduziman med tijekom godine, prekobrojne varoe i premalo hrane za zimovanje*.

Da je učinjeno suprotno, tada možda ne bi bilo niti romana, pa niti potrebe za epilogom.

S PRVIM TOPLIM DANIMA PČELE KREĆU S RADOM A GUBICI SE ZABORAVLJAJU, FOTO: D. JURIŠIĆ

Ivan Tucaković,
pčelar entuzijast
iz Zagreba

Pčelarski radovi u ožujku

Zdravlje pčelinje zajednice osnovni je preduvjet prezimljavanja i dobrog proljetnog razvoja. Kada dodete na pčelinjak, a temperature ne dozvoljavaju otvaranje košnice (u veljači ima takvih dana – od 12 do 16 stupnjeva Celzijevih), ali radilice izlaze, promatrazite ih. Ako žurno izlaze iz košnice i vraćaju se unutra, uz to noseći i i grudice peludi, situacija je dobra. Sada promotrite vanjske stijenke košnice. Ako su pojačano uprljane izmetom, zabilježite taj podatak. Obratite pažnju i na broj mrtvih pčela ispred košnice. Pogledajte i količinu voštanih ljudskica na letu, ako ih je puno – u košnici je bio miš, to zabilježite. Ako je dan hladniji i pčele ne izlaze, naslonite uho na stijenku košnice i poslušajte zvuk, možete i lagano prstom kucnuti po košnici.

Koncept "Pčelarski radovi po mjesecima" predstavlja određeno pojednostavljenje u godišnjem ciklusu poslova na pčelinjaku. U Hrvatskoj je nekoliko regija, različitih lokalnih klimatskih prilika, flora je različita, gustoća pčelinjaka, dostupnost lokacija... Stoga opis radova u jednoj sezoni mora obuhvatiti svima zajedničke probleme i rješenja, a specifičnosti učimo kroz praksu, savjetovanjem s pčelarima regije i vlastitim uvidom.

Ovim ču tekstovima opisati rješenja određenih problema do kojih sam došao dugogodišnjim promatraњem, radom, a ponavljaju diskusijom i savjetovanjem s kolegama. Savjeti će se uglavnom odnositi na pčelare početnike, kojih je zadnjih godina sve više, a njima su i najvažniji. Iskusniji su ionako uvjereni da su njihove metode dobre, i ja ih nemam namjeru dovoditi u pitanje. Uostalom, ovo i nisu preporuke za primjenu na vašim pčelinjacima, već moje viđenje života s pčelama, a vi ćete iz svega uzeti što vam se sviđa. Tako to funkcioniра.

Veljača i ožujak predstavljaju određeni test za pčelara i pčelinje zajednice. Moram napomenuti da ovo prvo ima veći značaj jer pčele već milijunima godina preživljavaju teške sezone i imaju svoj sustav održavanja populacija i obnove istih. Pčelar se svojom intervencijom često upliće u biološki ciklus pčelinje zajednice, te samo razumnim apitehničkim zahvatima može smanjiti svoj pogubni utjecaj na same zajednice.

BILJEŽITE SVOJA ZAPAŽANJA U ZAJEDNICAMA

Zdravlje pčelinje zajednice osnovni je preduvjet prezimljavanja i dobrog proljetnog razvoja. Kada dodete na pčelinjak, a temperature ne dozvoljavaju otvaranje košnice (u veljači ima takvih dana – od 12 do 16 stupnjeva Celzijevih), ali radilice izlaze, promatrazite ih. Ako žurno izlaze iz košnice i vraćaju se unutra, uz to noseći i i grudice peludi, situacija je dobra. Sada promotrite vanjske stijenke košnice. Ako su pojačano uprljane izmetom, zabilježite taj podatak. Obratite pažnju i na broj mrtvih pčela ispred košnice. Pogledajte i količinu voštanih ljudskica na letu, ako ih je puno – u košnici je bio miš, to zabilježite. Ako je dan hladniji i pčele ne izlaze, naslonite uho na stijenku košnice i poslušajte zvuk, možete i lagano prstom kucnuti po košnici. Ujednačen zvuk nakon početnog uzbuđenja ukazuje da je vjerojatno sve u redu. Ako odstupa od prethodnog, zabilježite to, moguće je da zajednica nema maticu, hrane, ali i da je bolesna. Ako ne čujemo nikakav zvuk – zajednica je vjerojatno stradala. Otvorite košnicu i zapišite zapažanja. Ako su radilice prisutne na saču i dio njih je uvučen u sače, zajednica je stradala od gladi. Staro sače pretopite, pčele spalite, a opremu dezinficirajte. Ako su u košnici prisutni pelud i med, a pčela nema ili ih je malo mrtvih na podnici, moguće je da su stradale od bolesti. Pčele možete uzeti i dati ih na analizu tzv. *zimskih gubitaka* u ovlaštenu veterinarsku stanicu. Ostatak vremena iskoristite za formiranje higijenskih pojilica, procjenu potrebe za dijelovima opreme koju ćete trebati ove sezone. Ako ju niste pripremili, *pet je do dvanaest*, učinite to što prije, kasnije će vam *faliti ruku i vremena*. Ako zbog vama znanih razloga niste osigurali pčelama dovoljno zaliha hrane do travnja (kada očekujemo prve značajnije unose hrane), veljača i prvi dio ožujka je vrijeme da intervenirate prihranom (pa i ranije ako ima potrebe). Ja obično dodajem pogaču kojoj su baza bijeli šećer, pekački kvasac (do 10 posto), pelud iz zamrzivača (2 do 3 posto), nešto limunske ili octene kiseline, timol i kobalt prema preporukama proizvođača i prirodne dodatke. Ti dodaci mogu biti pelin, češnjak, vrijesak, majčina dušica... kao tinkture ili uvarci, ali početnici ma preporučujem da si prepišu recepte iz literature i da, barem prvih godina, ne eksperimentiraju. Pogaču možemo dati i onaj dan kada procjenjujemo

VRIJEME JE DA SE POGAČAMA STIMULIRAJU PČELE

zajednice prema izgledu na letu. Ako je zajednica u klupku, pogaču samo stavimo na sastonoš i brzo zatvorimo košnicu. Ako su pčele raspustile klupku, malo ih podimimo da se maknu sa satonoša i stavljam pogaču, naravno otvorenu kako to predviđa proizvođač.

Ožujak (ponekad i veljača) je mjesec velikih oscilacija u temperaturi, tako da sigurno možemo računati na nekoliko dana kada možemo napraviti detaljan pregled pčelinjih zajednica i rješiti neke nedoumice. Kada temperatura bude barem 16 stupnjeva Celzijevih i više, dan bez vjetra i oborina - možemo pristupiti pregledu. Ovim pregledom ćemo utvrditi snagu, zdravstveno stanje, stanje zaliha hrane. Potvrdit ćemo opću sliku koju smo dobili promatranjem zajednice izvana i intervenirati gdje je to potrebno.

Evo jednog pregleda u kojem ćemo spomenuti većinu problematičnih situacija. Na pčelinjak ponesite alat, rezervne podnice, alat za dezinfekciju, pogače, neke posude za otpad i rezervne nastavke. Nakon prvog jačeg izlijetanja pčela - otvorite košnicu i po potrebi malo **podignite pčele**. Ako prijašnjim promatranjem niste uočili neke nepravilnosti, sada pogledajte broj ulica zaposjednutih pčelama (7 do 9 ulica je znak jake zajednice), količinu hrane (medne poklopce možete lagano zagrebati pčelarskom vilicom na jednom ili dva okvira), a razmicanjem okvira (ne morate vaditi okvire s leglom) procijenite zdravljje legla i njegov raspored. Stavite prihranu, očistite podnicu i to je to. Ako primjetite da legla nema, zajednica je vjerojatno bez matice. Ako je zdrava, možete je spojiti s jačom zajednicom. Najlakše je to učiniti da nastavak s takvom zajednicom stavite na papirom pokriveni nastavak jače zajednice, naravno hraniliču i poklopnu dasku stavite na sadašnji gornji nastavak. Bit je da je pregrada između dvije zajednice propusna za feromone, ali ne i za pčele. U tu svrhu pčelari često koriste novinski papir većeg formata koji je šilom probušen na nekoliko mjesta. Zajednicu je dobro i prihraniti, a neki pčelari ih prskaju i razbla-

ženom rakijom kako bi im izjednačili mirise. Nakon nekoliko dana radilice će novine progristi i zajednice će se spojiti. Kasnije ćete ih i presložiti. Ako ste primjetili da su u zajednici prisutne lažne matice, a zajednica oslabljena, rasformirajte ih na već poznate načine opisane mnogo puta na stranicama ovog lista i u pčelarskoj literaturi. Zajednice koje su vam već i prije bile sumnjive trebalo bi pregledati prve i provjeriti zdravstveno stanje. Ako su izmetom zagadile košnicu i sače, a slabe su, ima logike uništiti pčele, a opremu dezinficirati, sače pretopiti. Ako je zajednica solidna, dajte joj neke od predviđenih preparata (lako se mogu nabaviti u pčelarskim trgovinama), pa kad simptomi prestanu, dezinficirajte opremu, sače pretopite, a zajednici dajte drugo izgrađeno sače iz spremišta i prihranite ju. Ako vidite izgrzeno sače i tragove miša, a zajednica je živa, uništeno sače pretopite, zamijenite uprljane dijelove čistim, a dijelove košnice dezinficirajte. Kao što vidite, za većinu smo ovih problema mi krivi. Zapamtimo ovo za iduću sezonu.

Ovo su manje više poznate činjenice, stoga razmotrim i često pitanje pčelara početnika – *koje će zajednice biti spremne za glavnu pašu koja uglavnom nastupa krajem travnja i u svibnju?*

Važno je imati na umu da leglo formirano do 30-ak dana prije paše sudjeluje u sakupljanju hrane kada paša krene, a to znači da leglo formirano u ožujku, u svibnju kao odrasle jedinke obavljaju sakupljačke djelatnosti, dok leglo iz travnja obavlja kućne poslove (pa i uzimanje nektara od sakupljačica što je važna uloga). Tu se kriju problemi slabih zajednica - one u ožujku ne uspiju odgojiti dovoljno legla koje bi bilo "vojska" za glavnu pašu.

Kao što primjećujete, u ožujku nema potrebe za opsežnijim intervencijama u košnicama (osim pri sanaciji problema). Dakle, spremite se (i vaš alat i opremu) za kraj ovog i početak sljedećeg mjeseca. Tada nas očekuje akcija.

PČELA NA JAGLACU, FOTO: M. BRLOBUS JUG

Bruno Mavrinac, Jadranovo

Okretna pojilica

Prije nekoliko godina pročitao sam članak o pojilici autora Milanka Baraća, zato sam dugo vremena razmišljao da izradim pojilicu na „moj način“ jer je navedenu pojilicu vjerojatno teško dizati s obzirom da boca s vodom teži cca 20 kilograma i visi na grani, što kod mene ne dolazi u obzir zbog bure. Pojilicu sam realizirao pod nazivom: „Okretna pojilica“.

Bliži se rano proljeće kada pčele trebaju čistu i higijensko ispravnu vodu i ovo je pravi trenutak da im ponudimo novu pojilicu s kojom ćemo biti zadovoljni. Moram priznati, da sam do sada napravio više od desetak raznih pojilica, ali niti s jednom nisam bio zadovoljan. Izuzetak je pojilica na lulici moje „vanjske hranilice“, ali vodu ljeti potroše za dva do tri dana.

KOŠNICE S VANJSKOM POJILICOM

Prije nekoliko godina pročitao sam članak o pojilici autora Milanka Baraća, zato sam dugo vremena razmišljao da izradim pojilicu na „moj način“ jer je navedenu pojilicu vjerojatno teško dizati s obzirom da boca s vodom teži cca 20 kilograma i visi na grani, što kod mene ne dolazi u obzir zbog bure. Pojilicu sam realizirao pod nazivom: „Okretna pojilica“.

Zadao sam točke koje bi okretna pojilica trebala ispunjavati:

- Da ima relativno dosta vode, barem za 14 dana.
- Što manja uporaba snage kod punjenja pojilice.
- Lako punjenje vodom.
- Lako održavanje – higijena.
- Svi dijelovi pojilice zamjenljivi – montažno.
- Otporno na vjetar (da se ne ljujta, proljeva voda).
- Da se lako može doći do dijelova.
- Relativno mala cijena.
- Da je po potrebi prijenosna.

Tada kada sam čitao gore navedeni članak nije bila dostupna boca od 19,9 litara, koja mi se činila jako dobra za ovu namjenu, međutim, sada je lako dostupna. Platilo sam je 75 kuna (ambalaža košta 45 kuna) u supermarketu čija težina iznosi 20 kilograma s vodom.

KUPLJENA BOCA

OBOJANA BOCA

GUMENI ULOŽAK

Bocu sam obojao bijelim sprejom, a izolir traku sam kod bojanja zaliјepio okomito, kako bi se mogao vidjeti nivo vode u boci.

Na grlo boce ugurao sam gumeni uložak koji se koristi kao reduktor kod odvoda vode iz sudopera – sifon, dimenzije 50/32 mm, koja je učvršćena prstenastom ovojnicom.

Bocu sam obujmio prstenastom ovojnicom na kojoj su dijagonalno zavarena dva okrugla željezna profila fi 8 mm dužine par centimetara. S unutrašnje strane obujmice namažemo silikon tako da obujmica ne „kliže“ po boci uslijed težine.

OBUJMICA ZA BOCU POJILICE

Za nosač pojilice, odabrao sam dva željezna kvadratna profila 20 mm x 20 mm, dužine cca 1 000 mm (može i duže), a poprečno - na 640 mm od vrha zavario sam jedan profil istih dimenzija, dužine 290 mm (boca je promjera cca 270 mm) i izgled nosača sliči slovu H.

NOSAČ POJILICE

Na bočne stranice nosača zavario sam dvije matice M10, koje su zarezane s gornje strane, tako da štiftovi (zatik) na obujmici (koje smo skratili) odozgo ulaze na svoje mjesto. Umjesto tih

ZAREZANE MATICE

matica možemo bočne stranice izbušiti sa svrdlom fi 10 s time da su štiftovi na obujmici duži i da ulaze u željezni profil stranica. Rupe (ili matice) bušimo na 280 mm od vrha bočnih stranica.

15 mm od vrha okomitih profila izbušene su rupe od 9 mm za šipku s navojem koja prolazi kroz vodovodnu zelenu cijev fi 20 mm. Ista je zaljepljena na gornjem djelu boce, a služi da je boca nepomična na svom nosaču. Šipku osiguravamo s dvije leptir maticе na krajevima. Kod punjenja pojilice vodom - šipku izvučemo i okrenemo bocu.

Nosač učvrstimo za tlo tako da iskopamo dve rupe (na mjestu gdje smo imali staru pojilicu) naliđemo u te rupe beton te nosač uronimo u iste. Pojilica može biti i prijenosna ako betoniramo postolje nosača (napravimo kvadratni ili pravokutni kalup od dasaka), kojeg stavimo na ravnu površinu i ispod stavimo najlon, popunimo unutrašnjost kalupa betonom te nosač okomito uronimo u beton. Kada beton malo stvrdne lagano izvučemo nosač i ostane nam "uteg" s rupama za isti.

Prije izlaska vode iz boce, htio bih prikazati kako sam riješio tanjurić. Taj tanjur, može biti raznih dimenzija i oblika, primjerice: PVC čep od teglice, koji je silikonom zaljepljen na CD, a otarga zaljepljen komad kanalice (bez poklopca) koja je dužine 40 a širine 20 mm i nasjeda na horizontalni profil nosača. Kanalice električari koriste da se primjerice ne vide el. vodovi, tel. žice i dr.

Izlaz vode iz boce ostvaruje se ubacivanjem vodovodne zelene cijevi fi 32 mm koja ulazi u gumeni uložak. Na tu cijev od 32 mm može se reducirati i ubaciti cijev od 20 mm, sveukupne dužine cca 200 mm. Da se u tanjuriću ne utapaju pčele ili da nam ne ulazi prljavština može se staviti zaštita - primjerice gornji CD.

Bolje i praktičnije rješenje izlaza, riješeno je s ventilom. U zelenu cijev fi 32 mm ubacimo (zalemimo) cijev fi 20 mm na koju montiramo ventil. Ovaj ventil može biti kuglični ili jeftiniji PVC ventil 16 mm x 3/4" prikazan na sljedećoj slici.

Način punjenja pojilice: izvučemo šipku s vrha pojilice, okrenemo bocu za 180 stupnjeva izvučemo zelenu cijev s ventilom, napunimo bocu s kantom 5 ili 10 litara koje ipak nisu teške kod transporta. Nakon što napunimo ili dopunimo vodom, vraćamo zelenu cijev u grlo boce, zatvaramo ventil, okrećemo bocu za 180 stupnjeva. Cijev koja sada izlazi iz grla, podesimo da „voda dođe“ do ruba posude ili da je nivo niži, otvaramo ventil i podesimo gornji CD (vidljivo na sljedeće dvije slike). Ovaj CD nije zaljepljen već klizi po zelenoj cijevi fi 20mm, a podesimo ga tako da pčele mogu doći do vode s rilcem. Iz pojilice izade svega 1 do 2 dcl vode dok se ne stvari vakuum u boci.

BETONIRANJE POSTOLJA POJILICE

PRIKAZ OKRETANJA BOCE

OKRETNA POJILICA

Za rad okretne pojilice ventil nije potreban zbog vakuma u boci, ali nam je daleko jednostavnije i praktičnije kod punjenja ili dopunjavanja vodom, zamjena – čišćenja posude i dr.

Mogućnosti ove pojilice su i veće. Da imamo temperaturno stabilnu vodu na pojilici možemo istu obložiti izolacijom (kutijom bez donjeg dijela - primjerice od stiropora, stirodura).

TANJURIĆ S DONJE STRANE

IZLAZ IZ BOCE SA ILI BEZ VENTILA

Također u rano proljeće posudu pojilice možemo učvrstiti na „topao“ materijal gdje sigurno ne bi dolazio do hlađenja i ugibanja pčela dolaskom na vodu.

Smatram da bi ova pojilica bila odlično rješenje i za "seleće pčelare" na način da se nosač pojilice, bez nogara, bočno učvrsti za zadnji kraj vozila (prikolice), ventil se zatvorite na novoj lokaciji otvorite odmah spremna za uporabu.

Za sve dodatne informacije i pitanja, možete mi se obratiti putem e-maila:
bruno.mavrinac@gmail.com

POSUDA POJILICE S VODOOTPORNOM IZOLACIJOM

Josip Križ,
pčelar i uzgajivač
matica iz Zagreba

Prezimljavanje produktivnih zajednica

Prilikom detaljnijeg pregleda, i to tijekom voćne paše, iz plodišta treba vaditi tamne i oštećene ovire sača i dodavati satnu osnovu jer u to vrijeme jake i produktivne zajednice najpravilnije izgraju sače (slabić ne radi nikada). Ako pčelarimo sa LR ili Farrar košnicom, treba napraviti zamjenu mesta nastavcima (rotiranje) jer je u gornjem nastavku najveći dio legla, a u donji se nastavak matici tek spustila i počela polagati jaja. Ovo je neophodno napraviti kako bi ubrzali daljnji razvoj pčelinjoj zajednici. Iako ima i nektara kojeg pčele donose s voća, vrbe ili nekih drugih izvora, treba stalno dodavati osnovu na gradnju. Kod AŽ košnica, treba prevješavati ovire s poklopljenim leglom kako bi matici napravili što više mjesta da može nesmetano polagati jaja i da ne padne u rano rojevno raspoloženje.

Da bi jedna pčelinja zajednica imala visoku produktivnost u sezoni koja dolazi, mora već u kolovozu imati mladu maticu poznatog podrijetla, dovoljnu količinu kvalitetne hrane (ne med od čistog šećera), najmanje 15 do 18 kg, od čega mora biti i 2 do 3 ovira peludi. Zajednica mora ući u zimu sa 8 do 9 ovira zaposjednutih pčelama koje obuhvaćaju oba LR nastavka. Takva zajednica će biti sposobna započeti intenzivan razvoj i samo odgajanje legla, i to šest tjedana prije prve ozbiljnije paše (na kontinentu je to uljana repica), koja predstavlja najvažniji izvor nektara i peludi u većem dijelu Hrvatske. Izuzetno je važno suzbijanje varoe, koje mora biti na vrijeme i bez milosti sredinom ljeta i početkom jeseni, i naravno - nikako se ne smije izostaviti zimski tretman. Koja sredstva upotrijebiti? Naravno ona koja budu efikasna. Kada smo to sve dobro i na vrijeme napravili, te takve zajednice imaju dobre pričuve meda u proljeće - najmanje 10 do 12 kg i unos svježe peludi, zagarantiran je pravovremeni razvoj zajednice i legla bez takozvanog *stimulativnog prihranjivanja* što je postalo pomodarstvo i natjecanje *tko će „nakrkatи“ više svakojakih pogača sa svakavim dodacima kao da je pčela svinja, a ne kukac*. Tijekom proletnog perioda izuzetno je važno da pčelama bude

dostupna voda blizu pčelinjaka, a da pojilice budu na sunčanom mjestu kako bi se voda malo zagrijala, jer za malo hladnjih dana dosta izletnica gubimo prilikom traženja i uzimanja hladne i nečiste vode.

RANO PROLJEĆE NA PČELINJAKU

Čim temperatura poraste na 15 do 18 stupnjeva Celzijevih, sve zajednice bi trebalo nakratko i brzo pregledati. Ukoliko pčele izlijeću, a vrijeme nije najbolje da se obavi bilo kakav pregled, možemo po samom izletu i donošenju peludi zaključiti u kakvom su stanju zajednice u datom momentu, iako i to nije uvijek pravilo. Zna se dogoditi da izuzetno jake zajednice nemaju potrebe za izlijetanjem. Letičićan pregled možemo napraviti na način da gornji nastavak kod LR košnice nagnemo prema naprijed i vidimo ima li legla i dovoljno hrane. Na identičan način možemo napraviti sa svakom nastavljačom. Ako nema legla, zajednica je vjerojatno ostala bez matice (a to je odmah vidljivo po zujanju i uznenirenosti pčela). Ukoliko je nekim slučajem matica postala trutovnjača (što je vidljivo po trutovskom leglu), ako još ima veći broj pčela, takvu zajednicu istog trenutka spajamo sa susjednom jakom zajednicom. Ako je potrebno očistiti ili zamjeniti podnice ili neke druge oštećene dijelove košnice, to treba napraviti vrlo brzo kako ne bi previše rashladili gnejzdo. Ako posumnjamo na neku bolest, moramo uzeti uzorke pčela prije izlijetanja pčela i naravno odnijeti te pčele na analizu. Kada procjenjujemo pričuve hrane - ne moramo podizati ovire da bi vidjeli veličinu mednih vijenaca, već jednostavno podignemo košnicu i po samoj težini lako možemo napraviti procjenu. Prilikom podizanja i vađenja ovira u ovom periodu možemo napraviti samo veliku štetu (rashlađivanje gnejzda, drobljenje pčela, pa i same matice). Stoga procijenite sami isplati li se to, a veliku korist ne možemo napraviti. Kada se vrijeme stabilizira, a to bude obično početkom travnja, tada se može napraviti detaljniji pregled. Ako oviri s medom budu udaljeni od legla, moramo ih približiti, ili čak otklopiti med, kako bi pčele što prije prenijele taj med oko legla. U slučaju da

nema dovoljno peludi (a to vidimo tako da je razvoj usporen) - zajednici treba približiti krajnji okvir u kojem je sigurno puno poklopljene i već fermentirane peludi. To pogotovo moramo napraviti onda kada nema unosa peludi iz prirode radi nepovoljnih vremenskih prilika. Bez obilja peludi - nema intenzivnog zalijeganja matice. Iako neki nude zamjenu za pelud, i najbolje zamjene ne mogu nikada nadomjestiti prirodu. Možemo mi dodavati bilo kakvu prihranu, stimulanse i ne znam kakve „bakraće“, ali **bez unosa peludi (i to intenzivnog)** iz prirode **nema burnog razvoja**, bolje reći - nema nikakvog (ne treba zajednice silovati, pčele dobro znaju kada treba krenuti). Ako koja zajednica propadne, tu košnicu treba odmah zatvoriti i maknuti s pčelinjaka kako ne bi došlo do grabeži, jer ne znamo uzrok propadanja, a može biti neka bolest. Sače od takve zajednice treba pažljivo pregledati i naravno utvrditi je li zajednica propala od bolesti ili gladi. Kada smo sve to napravili, sve to sače treba pretopiti, a niti u kojem slučaju ga ne bi ga trebalo staviti u drugu zajednicu.

VRIJEME RANE PROLJETNE PAŠE ILI PREDPAŠNI PERIOD

Prilikom detaljnijeg pregleda, i to tijekom voćne paše, iz plodišta treba vaditi tamne i oštećene okvire sača i dodavati satnu osnovu jer u to vrijeme jake i produktivne zajednice najpravilnije izgrađuju sače (slabić ne radi nikada). Ako pčelarimo sa LR ili Farrar košnicom, treba napraviti zamjenu mesta nastavcima (rotiranje) jer je u gornjem nastavku najveći dio legla, a u donji se nastavak matica tek spustila i počela polagati jaja. Ovo je neophodno napraviti kako bi ubrzali daljnji razvoj pčelinjoj zajednici. Iako ima i nektara kojeg pčele donose s voća, vrbe ili nekih drugih izvora, treba stalno dodavati osnovu na gradnju. Kod AŽ košnica, treba prevješavati okvire s poklopljenim leglom kako bi matici napravili što više mesta da može nesmetano polagati jaja i da ne padne u rano rojevno raspoloženje. Treba naglasiti, i dobro zapamtiti, da **svaki posao koji radimo u rano proljeće treba napraviti vrlo brzo i pažljivo**. Kada je rana paša maslačka, vrbe i voća, i lijepo vrijeme, a bude još i unosa nektara -

onda košnica može biti otvorena nešto duže kako bi se mogao napraviti što detaljniji pregled. Pri pregleđima treba izbjegavati veliku upotrebu dima jer u slučaju prekomjernog dimljenja može se dogoditi da se pčele uklupčaju i uguše maticu. Moramo jako voditi računa da se izvađeni okviri što prije spreme, a ne da se ostavlju i da se izazove grabež, što je vrlo lako u to doba ako smo imalo napažljivi.

PROLJETNO NESTAJANJE PČELA

Kao što stalno ponavljamo, u rano proljeće zajednice brže gube stare zimske pčele prije nego se izlegu mlade pčele i zauzmu njihovo mjesto. Tu pojavu možemo nazvati **proljetnim odumiranjem** ili nestajanjem starih zimskih pčela. Ovo se obično javlja u većini zajednica, ali može biti jako ozbiljno u onim zajednicama koje izgube puno starih pčela prije nego što se izleže dovoljan broj mlađih pčela i da se izjednači broj s izumrlima. Takvo stanje ne mora biti u svim zajednicama niti svako proljeće. Gubitak odraslih pčela u rano proljeće uzrokuje prerano dodavanje šećerno - mednih pogača, jer se zimske pčele jako istroše i na taj način im se strašno skratiti život. Druga vrlo važna stvar je pojava bolesti, nozemoze, koja također skraćuje život pčelama i nаноси ogromne štete cijelokupnom pčelarstvu. Prema tome, ne treba rano (tj. u zimi) stimulirati pčelinju zajednicu da bespotrebno kreće s ranim leglom jer je to velika šteta, a korist nikakva. Zato je preporuka svim pčelarima da sami sebi ne rade štetu, već ako moraju nadopunjavati hranu, onda neka to naprave na vrijeme - u kolovozu i rujnu prije uzimljavanja, a ne da spašavaju ono što se više spasiti ne može ili se napravi nepopravljiva šteta. Svjedoci smo kako proteklih dana neki „zvjezdznaci“ rade paniku među pčelarima i izmišljaju pomore i savjetuju dodavanje pogača kao spasonosno rješenje, ali oni koji će ih poslušati napravit će samo veliku štetu i imat će sigurno veće gubitke nego da se strpe da sve ide svojim tijekom. Neka svaki pčelar razmisli o svom postupku i je li to uopće sada potrebno. Ili će im biti krivi neki otrovi i pesticidi?

Med i ehinaceja – kombinacija koja otklanja uzroke prehlade ili gripe

Iako zima i sezona prehlada polako prolaze, na prodaji naših proizvoda uvijek treba raditi. Da biste povećali dodanu vrijednost svog meda, predstavljamo vam novi proizvod – *koncentrirani ekstrakt ehinaceje (crvene rudbekije)* namijenjen ponajprije kao dodatak medu. Prednost meda s dodatkom crvene rudbekije je u tome da njihova kombinacija blagotorno utječe na otklanjanje (učinak meda) i liječenje (učinak crvene rudbekije) simptoma prehlade ili gripe. Opće je poznato da med zbog svojih blagotornih svojstva pomaže ublažavati kašalj, djeluje smirujuće na upaljeno grlo, te da ima antioksidacijska i antibakterijska svojstva. S druge strane, ehinaceja jača otpornost organizma što pridonosi bržem ozdravljenju.

Ehinaceja ili crvena rudbekija (*Echinacea purpurea* Moench) zeljasta je trajnica iz roda Echinacea i porodice glavočika. Rod Echinacea dolazi od grčke riječi *echinos* koja znači jež, odnosno morški ježinac, a odnosi se na središnji dio cvijeta koji ima bodljkavi izgled. Uporaba biljke ima poprilično dugu povijest jer su ju koristila brojna plemena sjevernoameričkih Indijanaca za liječenje svih vrsta rana, protiv različitih upala, za ublažavanje uboda insekata i zmijskih ugriza, protiv kašla, prehlade, zubobolje, grčeva u trbuhi, pa čak i protiv gonoroe. I danas su pripravci od ehinaceje među najprodavanijim i cijenjenim biljnim lijekovima kako u Europi, tako i u SAD-u. Ponajprije ih koriste za jačanje imuniteta.

Ehinaceja je i jedina ljekovita biljna vrsta čije imunostimulativno djelovanje dokazano brojnim kliničkim studijama, što je 2008. godine potvrdila i **Europska agencija za lijekove**. Upravo na osnovi pozitivnog mišljenja ove europske ustanove u Sloveniji se kao

FOTO: HTTP://COMMONS.WIKIMEDIA.ORG

FOTO: M. BRLOBUS-JUG

sredstva koja deklarirano jačaju imunosni sustav mogu registrirati samo pripravci od crvene rudbekije. Osim što se proizvodi od crvene rudbekije registriraju kao lijekovi, mogu se registrirati i kao dopuna prehrani, te kao hrana, zbog čega se ovi proizvodi mogu prodavati po jednakim zakonskim pravilima koji vrijede za živežne namirnice. Za razliku od lijekova, dopune prehrani i hrana ne smiju imati navedene ljekovite učinke.

PRIPREMA MEDA S CRVENOM RUDBEKIJOM

Med s ehinacejom, odnosno crvenom rudbekijom pripremimo tako da u njega umiješamo ekstrakt ove biljke. Budući da uobičajeni ekstrakt crvene rudbekije sadrži puno vode i alkohola, u medu se promijene fizikalna i kemijska svojstva tako da više nije privlačan za uporabu. Zbog toga je u med potrebno dodati poseban koncentrirani ekstrakt od crvene rudbekije koji sadrži manji udio otapala, te u tom slučaju ovaj ekstrakt ne mijenja fizikalna i kemijska svojstva meda koja bi se mogla osjetiti. Za izradu odgovarajućeg koncentriranog ekstrakta ehinaceje s visokim sadržajem aktivnih tvari potrebno je točno poznavati ovu biljku i postupke njezine prerade do završnog proizvoda.

ZAKONODAVSTVO

Pčelari ili pčelarske udruge koje žele prodavati takav proizvod, osim osnovne registracije pčelarske djelatnosti i registracije dopunske djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu ili bilo kojeg dugog oblika koji dopušta prodaju pčelarskih proizvoda, moraju svoje postrojenje registrirati i kao postrojenje za prehrambenu djelatnost. Budući da je riječ „med“ rezervirana samo za med, u imenu ovog proizvoda moramo izbjegavati navedenu riječ.

Više informacija možete dobiti u Uredništvu "Hrvatske pčele".

mr. sc. Nenad Stržak,
pčelar - 40 godina
aktivnog članstva
u HPS-u

Pića od meda

Pića od meda sve su traženja. Nerijetko pri kupnji meda potrošači traže medicu koja se sve češće naručuje i u ugostiteljskim objektima. Pojedini pčelari postigli su zavidnu razinu kvalitete proizvodnje i raznovrsnosti ponude pića od meda. Međutim, sustavno djelovanje pčelara u toj specifičnoj proizvodnji pića ne postoji što dovodi do brojnih poteškoća.

Za mnoge korisnike, pa i ne mali broj pčelara sva pića od meda su „medice“. Danas se u ugostiteljskoj ponudi pod nazivom medica nudi liker od meda. Kako je svaki jezik, pa tako i hrvatski, živ, te podložan promjenama koje diktira životna realnost tako dolazi i do novih naziva ili promjene dosadašnjeg značenja. Primjerice, ponegdje se u Hrvatskoj pod medicom naziva vino od meda, odnosno medovina, ili bezalkoholno piće na bazi meda i vode. Lokalno se koriste i izrazi *gvirc* ili *gverc* od njemačke riječi *gewurze* u značenju mirodija koje se stavlaju u medovinu. Kako je u komunikaciji korištenje jedne riječi praktičnije od korištenja više riječi, tako je lakše i brže zatražiti medicu nego liker od meda. Dakako, tada vino od meda trebamo nazvati medovinom, a rakiju od meda medovačom.

Proizvodnja pića od meda, uključivši i pivo na bazi meda, u svijetu je jako je popularna, osobito u kućnoj radnosti kao hobi i potreba za konzumacijom pića pod sloganom „pij malo, ali dobro i vlastito“.

Uviđajući tu prazninu, u Pčelarskom društvu „Zagreb“ organizirana je pčelarska radionica za proizvodnju pića od meda kako bi zainteresirani članovi društva i gosti savladali osnovne korake te proizvodnje, a potom se namjerava radionica otvoriti zainteresiranim sugrađanima. Smatramo da bi se tako proširilo znanje o pićima na bazi meda, njihovoj proizvodnji te djelovalo na povećanje potrošnje meda.

Program Radionice pića od meda čine slijedeće teme:

- povijest pića od meda i nazivi
- sirovine
- instrumenti za mjerjenje šećera u moštu i alkohola
- vrenje i kvasci
- sumporenje
- posude za vrenje
- punjenje i čuvanje
- praktična izrada medovine, medice, medovače i octa

I ovom prilikom Pčelarsko društvo „Zagreb“ je otvoreno prema svim pčelarima i udrugama, te poziva na suradnju iskusne proizvođače pića na bazi meda kao i one koji žele savladati osnovne korake proizvodnje ili raspravljati o zakonskoj regulativi. Raspored ak-

tivnosti društva redovito se objavljuje na www.pdz.hr, a može se kontaktirati i e-mail voditelja projekta Nenad.Strizak@xnet.hr

Realizaciju projekta te nabavku nužne opreme potpomognuo je Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo Grada Zagreba, a zahvaljujući višegodišnjem korištenju gradskog prostora za potrebe rada Pčelarskog društva „Zagreb“ organiziran je i praktičan rad koji je upotpunio teoretska izlaganja.

Sve počinje prokuhanom izvorskom vodom.

U vodu ohlađenu na 40 °C umiješa se med.

Kvasci, hrana za kvasce i limunska kiselina količinski se precizno izvaja.

Kvasaci započinju pretvorbu šećera u alkohol i ugljični dioksid.

Priprema selekcioniranog kvasca.

A sada tri tjedna mirovanja, prvi pretok, pa drugi pretok ... dug je put do medovine.

Količina šećera određuje se moštomjerom i vaganjem, kako bi se izračunala približna jakost u vol. % alk.

Polaznici druge grupe.

Foto: Damir Salopek

Medičarstvo – tradicija kao dio kulture

Hrvatsku tradicijsku kulturu obilježava izrazita raznolikost. Ekološki uvjeti i utjecaji kultura s kojima su Hrvati tijekom povijesti dolazili u dodir (sredozemna, srednjoeuropska, starobalkanska, orijentalna i dr.) uvjetovali su razvoj tri specifične regionalne kulture: panonske, dinarske i jadranske. Izdvojili bi panonsku kulturu, budući da je za nju, među ostalim, karakterističan i licitar – šareno ukrašen kolač koji se tradicionalno proizvodi u sjevernoj Hrvatskoj, najčešće u obliku srca, a o kojemu će biti nešto više riječi u ovome članku.

Hrvatska ima ukupno 13 dobara upisanih na UNESCO-ovu Rezervatativnu listu nematerijalne baštine čovječanstva. Upravo je i medicarski obrt na području sjeverne Hrvatske jedan od njih.

Iako su ljudi od pradavnih vremena poznavali pčele i koristili njihove proizvode (med, sače i vosak – u prehrani i liječenju), medicarski (licitarski) i svjećarski (voskarski) obrt započinje u srednjem vijeku. Pretpostavlja se da su medicari bili locirani u blizini kraljevskog dvora ili na križanjima važnih trgovačkih puteva, da bi na taj način lakše nabavljali sirovine i mirodije potrebne za njihove proizvode. U 16. i 17. stoljeću dolazi do povećanog interesa, a time i izrade medenih kolača. Licitari se proizvode od tijesta koje se nekad oblikovalo rukama, ali se s vremenom počelo utiskivati u medene kalupe (ali i one od gline, kamena, metala ili gipsa), raznih motiva i oblika. Mijenjali su se sukladno određenom vremenskom razdoblju, pa se i po njima mogu pratiti teme toga vremena. Isprepliću se religiozni motivi (Stari i Novi zavjet, sveci, mitološke scene) i svjetski motivi (mladenka i mlađenčica, koljevka, dijete u jastuku, kočija, konj, jahač, životinja i dr.). Licitar je danas postao jedan od nacionalnih simbola te predstavlja autohton hrvatski tradicijski suvenir. U Hrvatsku medicarstvo dolazi iz europskih zemalja, a najviše iz Austrije; stoga su naši medicari bili povezani sa štajerskim medicarima koji se prvi put spominju krajem 13. stoljeća. U drugoj polovici 17. stoljeća javlja se licitarski ceh u Grazu, kojem su pripadali licitari grada Varaždina, a njima se u 18. stoljeću pridružuju i medicari Koprivnice. U 19. i prvoj polovici 20. stoljeća u nas je medicarstvo dosta razvijeno, no već u drugoj polovici 20. stoljeća zanimanje za ovaj obrt slabí. Danas, na početku 21. stoljeća, u

Hrvatskoj imamo oko tridesetak medicara i svjećara. Osnovni sastojak medicarsko-svjećarskog obrta je pčelinje sače, čijom se preradom dobivao vosak. Medicari su se po prirodi tehnološkog postupka udruživali sa svjećarima ili je često jedna osoba obavljala oba posla. Majstori medicarskog obrta bavili su se izradom proizvoda od tijesta i voska, ali i pripremom pića od meda (gvirc i medica). Razdoblje zime koristilo se za izradu svjeća voštanica, uglavnom za potrebe obreda u župnim crkvama te za kućnu uporabu, dok su proljeće i ljeto bili vrijeme za pripremu raznih kolača, bombova i karakterističnih pića na bazi meda. Takva se roba još od prvih pojava tih obrta na području Hrvatske prodavala na sajmovima i proštenjima koja su vezana uz crkvenu godinu, i koja su i danas prepoznatljiva tradicija sa specifičnim ugođajem.

LICITARSKI KONJIĆ

Upravo su medicarski proizvodi, od kojih su najpoznatija licitarska srca, bebe, konjići, medenjaci i krunice, stvarali to veselo ozračje proštenja.

Proizvodi se dijele na jestive (licitari, medenjaci, ogrlice od tijesta s križićem – krunice, bombovi), pića (gvirc i medica) te proizvode od voska ili parafina (svjeće i baklje). Uz tehniku izrade brojni su i njihovi razni ukrasi. Sve do početka 20. stoljeća, medicarstvom i svjećarstvom bavili su se isključivo muškarci. Taj su posao sinovi naslijedivali od očeva. Posao je bio težak te je zahtjevalo znanje, spretnost i brzinu. Danas većina medicara i svjećara slijedi tehnološki napredak i uvodi u svoje radionice nove strojeve kojima se pokušava olakšati posao, iako je i dalje osnovni postupak izrade ostao isti. Radi se ručno, a svaki proizvod od tijesta i voska majstor obrađuje sam. Najatraktivniji su proizvodi svakako licitari, a među njima su najtraženija licitarska srca.

RAZNOLIKI LICITARSKI PROIZVODI

Tajna izrade licitara ostaje u krugu obrtnikove obitelji. Ipak, osnovni su sastojci med, raženo (pšenično i krumpirovo) brašno i mirodije. Nakon pečenja licitari se oslikavaju. Temeljna boja je crvena s aplikacijama u žutoj, bijeloj, modroj, zelenoj i ružičastoj boji. Aplikacije se izrađuju u obliku vitica, cvjetića i listića. Licitarskim srcima raznih veličina uz aplikacije dodana su zrcala, sličice i papirići s ljubavnom porukom u stihu.

Takvo srce nije samo običan kolač, već je i znak ljubavi, pažnje i poštovanja prema bližnjima, a najviše dar zaljubljenih. U vrijeme božićnih blagdana najviše se traže manji licitari kojima se ukrašavaju božićna drvca. Majstor mora dobro poznavati materijal s kojim radi i klimatske uvjete jer će vлага u zraku djelovati na jestive proizvode. I recepti za pripravu pojedinih medenjaka, licitara, biskvita i krunica različiti su i ljubomorno se čuvaju.

Već spomenuta pića **medica** i **gvirc** (gverc, medovina) karakterističan su medičarski proizvod koji se pije najčešće u ljetnim mjesecima. nude se na proštenjima. Gvirc točen iz velikih bačvi pije se s ledom, i tako rashlađen u vrućim ljetnim danima okrepljuju stare i mlade proštenjare. Kao i ostala alkoholna pića, gvirc se proizvodi vrenjem vodenе otopine meda uz pomoć kvasaca (*Saccharomyces cerevisiae*).

GVIRC - PIĆE DOBIVENO VRENJEM VODENE OTOPINE MEDA

myces cerevisiae). Gvirc može sadržavati razne okuse i mirise koji potječu od vrste meda, začina i kvasca koji se koristi. Ukoliko se koristi med tamnije boje (medun, kesten, metvica...) dobit ćemo tamniju boju gvirca. Kestenov med će dati jače okuse i jaču boju, dok će primjerice bagremov med dati blagi okus i svjetliju boju. Budući da se u gvirc dodaje i hmelj koji služi kao konzervans, on ima pomalo gorak okus.

Osim meda, važan je i vosak. Služio je za izradu svjeća, iako se danas često koristi i parafin. Također se izrađuju i baklje, zagovori i lampashi. **Zagovor** ili **votiv** je zavjetni dar koji se stavlja u crkvi na oltar ili kraj njega, a simbolizira želju darovatelja. Može imati oblik neke domaće životinje (kokoši, krave, konja, svinje...), ljudskog tijela ili nekih njezovih dijelova, oblik velike kružnice, ili to mogu biti kuće, automobili i dr. Najčešće je bijele, žute ili crvene boje. Zagovor nema fitilj, pa ne može izgorjeti. Uz njega se često zapali svijeća. Iako ovo tradicijsko umijeće podliježe promjenama, a postupno se gubi i interes za medičarsko-svjećarske proizvode, bogato ukrašena licitarska srca s raznim pisanim ili lijepljenim porukama prerasla su u jedan od hrvatskih suvenira. Medičarstvo je važan dio naše kulturne baštine i kao takvoga trebamo ga njegovati i čuvati za buduće naraštaje.

Lovro Krnić,
ekološki pčelar iz
Karlovca

Vedrija strana pčelarstva – 2 dio. *Pčele prema narodnoj predaji*

Pčele su oduvijek smatrane svetim životinja-ma, božjim glasnicima i poslanicima, a u kršćanstvu su bile i Božji sluge. Vjerovalo se da im je porijeklo iz raja i tada su bile Božji pomoćnici. Legenda kaže da kada su pčele bile u raju da su bile bijele boje, ali kada su Adam i Eva sagriješili i protjerani iz raja - pčele su postale smeđe. Vjeruje se da je njihovo zujanje ugodno na Badnje veče u čast novorođenog sina Božjeg. Ubiti pčelu smatra se veliki grijeh zbog njezinog rajskog porijekla, i može onome tko to učini donijeti veliku nesreću. Pčele ne mogu opstatiti u onom domaćinstvu gdje vlada nesloga, netrpeljivost, svađa, pjanstvo, psovanje i dr. Pčele ne vole nečistoću (što i danas primjećujemo), a ako ih se mislima vrijeda - tada su u stanju izbosti onoga tko ih vrijeda i omalovažava. U kršćanstvu simboliziraju rad, trud, red, čistoću, razum, promišljenost, suradnju, te iznad svega - štedljivost, i zato su često u raznim narodima i državama simbol privrede. U srednjovjekovnoj kršćanskoj ikonografiji pčele označavaju majku Božiju i njezino djevičanstvo, jer se za njih nekada mislio da su se bespolno razmnožavale, a med je simbol njezina sina Isusa Krista. I nama je poznato da pčele nikada ne spavaju, pa u kršćanstvu označavaju kršćansku budnost i vatrenu predanost. Pčele u letu kroz zrak simboliziraju dušu na putu ka Božjem kraljevstvu. Na srednjovjekovnim freskama pčele simboliziraju kršćanske vjernike, a ulište simbolizira crkvu. Pčelinja košnica simbolizi-

ra složnu i pobožnu kršćansku zajednicu, a kršćani trebaju biti slični pčelama: marljivi i vjerni svome domu i Bogu. Pčela je simbol Svetoga Ambrozija i Svetoga Clairvauxa, kao simbol rječitosti, jer su se oba sveca obraćala običnom puku *rječima slatkim kao med*, a ova zgoda se pripisuje i Svetom Ivanu Zlatoustom.

Sveti Ambrozije je ponegdje prikazivan na slikama i kipovima s košnicom u ruci. Sa sigurnošću se tvrdi da se Sveti Ivan Krstitelj hranio samo medom od divljih pčela, korijenjem i biljkama. Sveti Bernard je košnicu izjednačavao s uređenim redovnim društvom i kršćanskim zajednicom. Med zbog svoje čistoće i slatkoće označava božja djela i Kristovo služenje čovječanstvu, a kršćanski ikonografi radi opisuju gdje teče med i mlijeko - otuda uzrečica jedemo „med i mlijeko“. U davnina vremena mlađencima se davao poklon u medu kojeg su morali jesti za mjesec dana (uzrečica „medeni mjesec“). Med se stavljao u posebni kruh koji se jeo samo na Božić - s orasima, makom i suhim voćem.

Prema usmenoj predaji - i Noa je stavio jednu košnicu s pčelama u potkrovљe Arke, a kada su se vode povukle, Arka je ostala dom za pčele. Ukrasti košnicu ili ubiti pčelu kršćani su smatrali velikim grijehom. U srednjem vijeku, pa sve donedavno, u kršćanskim crkvama određeni broj svijeća morao je biti isključivo od čistog voska. Pojedini narodi sma-

POVIJESNE KOŠNICE U HRVATSKOJ

Na području Hrvatske do prije 50-ak godina moglo se naći obilježeno drvo posebnim znakom, u kojem su bile nastanjene pčele. Otvor je bio velik toliko da je bilo primjetno da se kroz njega moglo podrezivati sače s medom, zatvoren pribijenom daskom, tako da se daska mogla ukloniti i ponovo pribiti. Kamene košnice na otoku Šolti u koje su se useljavali rojevi, a pčelari su ih onda kupili prenosili bliže svom domu i istresali u drvene sanduke. Na Velebitu su pronađene košnice izrađene od kore drveta koje su imale naziv *lubure*. Sljedeći napredak je bio košnica izdubljena iz panja, uglavnom horizontalno položena, različitih veličina. Kasnije se upotrebljavaju košnice izdubljene iz panja postavljene vertikalno u pčelinjak s različitim visinama i širinama, koje su bile u uporabi u svim našim kontinentalnim krajevima, a ponegdje su panjevi okivani metalnim okovima da se ne raspadnu. Poslije ovoga javljaju se košnice raznih dimenzija, sklepane od dasaka koje su prvotno bile takve da se sače moralno podrezivati, a kasnije s prvim okvirima s umjetnim sačem. Pojedini dijelovi Hrvatske imali su još donedavno košnice koje su nazivali „trnke“, čiji je donji dio bio širi od gornjeg, a visina im je bila između 35 i 40 cm. Uglavnom u Sjevernoj Hrvatskoj do izražaja dolazi i slovenska košnica „kranjić“, a ujedno sa svim ovim nabrojenim tipovima košnica javljaju se razne pletene košnice „šibljare“, ili „pletare“, ispletene od slame, šiblja, rogoza, najčešće premazane blatom izvana kako bi pčele mogle prezimeti. Zatim preuzimamo košnice tzv. AŽ, DB, LR i dr, te „mudrujemo“ s raznim dodacima, dimenzijama..., čiji autori tvrde da su bolje od svih dosadašnjih.

traju i danas da pčele mogu pretkazati budućnost. U nekim krajevima postoji mišljenje da kada novi pčelar osniva pčelinjak - treba jednu košnicu kupiti, jednu košnicu dobiti i jednu košnicu ukrasti (nije preporučljivo) da bi bio uspješan pčelar. Ima dosta takvih vjerovanja u našim krajevima, bilo da su došli iz drugih krajeva ili im je porijeklo u nas. Ako pčele zuje na Božić - bit će dobra proljetna paša, ako zuje na Badnjak - bit će dobra ljetna paša, a ako zuje na Svetu tri kralja - heljdina paša će biti obilna. Neki pčelari su se služili tako *niskim radnjama* da su svoje pčele hranili ispred košnice raznim napicima da bi išle u kradu tuđeg pčelinjaka.

Ubod jedne ose je isto kao ubod devet pčela, ubod devet osa jednak je ubodu jednog stršljena, a ugriz jedne zmije šarke jednak je ubodu devet stršljenvava.

U nekim našim krajevima med se prinosio mrtvima na groblje nakon određenog vremena. A budući da je sladak - prinosi se i u crkve, te se jede nakon mise zadušnice. Med su jele rodilje, jeo se na svadbama, daje se mladencima da im bude *život sladak*. I u našim krajevima ubiti pčelu znači nesreću te da će se pčela nečim osvetiti, čak i onome tko je ubije nenamjerno. Često je med pobran od divljih pčela i stavljan u košnice vlasnika da bi mu med bio tvrd i čvrst kao led i da bi bilo *meda kao leda*. U nekim krajevima kada neko izgubi pčele smatralo se da je zgriješio i zato izgubio pčele. Često su djevojke prale svoje rublje iznad košnica da bi momci oko njih zujali kao pčele. Zahvaljujući afrodizijskom svojstvu meda, naši Istrijani su napravili Casanova fest u Vrsaru na sjećanje kada je to malo mjesto posjetio sam Casanova 1743. godine te za svoje ljubavne avanture koristio med, školjke i tartufe.

PČELA KAO SIMBOL

Simbolika pčele počiva na njezinoj radinosti, organizaciji košnice i potčinjenosti kraljici. Međutim, ponekad je ovaj cilj služio kao ukras, bez ikakvog dubljeg značenja: u starom Egiptu i na Grčkim otocima znak pčele (matice) služio je kao simbol za

vladara, pčele su bile simbol rođenja, ali i smrti. Vjerovali su da su pčele pronašle glazbu te su ih nazivali - *pticama muza*. U kršćanskoj religiji pčele su bile simbol čistoće i nevinosti jer se smatralo da su pčele djevice. Često se spominju u svetim knjigama u Bibliji, ali više u Kurantu. Za Hinduse i druge religije Dalekog istoka pčela je bila simbol ljubavi, a štovana je i kod mnogobrojnih bogova tih religija. U svetim knjigama Indijanaca pčela je značila vezu između ljudi i bogova. Zbog njezinog uboda smatrana je nosiocem nesreće i rata u staroj kineskoj civilizaciji, ali im je ponegdje bila i simbol radinosti i štedljivosti, kao i kod nas. U Antici su smatrali da pčela prenosi vijesti na drugi svijet, pa su je isklesali na nadgrobne spomenike. Stari Grci su smatrali Platona za velikog govornika, pripisujući mu simbol pčele. Grčka boginja Demetra u umjetnosti je prikazivana u liku lava i pčele, bila je amblem Artemide iz Efeza. Zeus iz Krita rođen je u pećini, a pčele su ga othranile medom. U iskopinama pronađeni su mnogi amuleti i amaljije starih naroda na kojima su bili otisnuti rojevi i pčele. Pan - Bog pastira, stada i šuma i pašnjaka bio je odgajivač i zaštitnik pčela. U Mezopotamiji je pronađen novac s utisnutim likom pčele. Rojevi kod starih Rimljana predskazivali su nesreću, što su kasnije preuzeli i u Europi, ali prema pjesniku Vergiliju - pčele su dah života. Mnogi stari narodi imali su pčelu na grbu i zastavi. U renesansi je pčela značila simbol ljubavi, te se pojavljivala na slikama i gravurama mnogih umjetnika renesanse.

ANTIČKI NOVAC

MED KAO SIMBOL

Med je simbol besmrtnosti, ponovnog rođenja i zato je služio kao namirnica koja se obavezno uzimala prilikom obreda inicijacije i uvođenja, kada su pojedinci prelazili iz jedne grupe u drugu. Davao je muževnost, plodnost i opću snagu, smatrao se dobrim afrodizijskom. Prinošen je kao žrtvena hrana najvišim bogovima i duhovima koji su davali prije svega plodnost, a budući da se smatralo da su pčele bespolne, med je označavan kao sveta hrana. U astrologiji je med dovođen u vezu s mjesecom, jer med u svemu zastupa ženski spol te se dovodi u vezu s plodnošću, razmnožavanjem i rastom. U starih naroda Kine, Japana, Sumera i drugih, zbog afrodizijskih karakteristika, med je bio zabranjivan za jelo. Staroperzijskom Bogu Mitri žrtvovan je obavezno med, a pčele su bile simbol zvijezda na

nebu. U nekim državama Azije i Afrike u religioznim obredima korištena je medovina koja daje besmrtnost. U starom Egiptu med se spravlja s drugim travama za miris u hramovima. A u Babilonu med je bio znak nesreće. Med je smatran nepokvarljivom materijom, kod starih naroda služio je u svrhu balzamiranja, zajedno s voskom, za pravljenje raznih krema, pravili su tzv. "medni ruž".

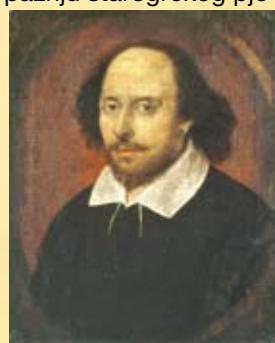
ZAGONETKE, POSLOVICE I IZREKE O MEDU I PČELAMA

*Kad je vjetar čest gost, pčelar je tužan.
Tko obećava med, plete trnje.
Tko rukama med miješa, prste liže.
Dobar je med, ali prste ne pojedi.
Gdje je cvijet tu je i med.
Gdje ima meda ima i muha.
Ne budi med, ali ne budi ni jed (otrov).
Bolja je žlica meda nego lopata blata.
Sladak je kao med.
Žut kao vosak.
Na jeziku med, a u srcu led.
Sprijeda medom maže, pozadi šipak pokazuje.
Ako pčela dobije med, seljak će dobiti dobro zrnce.
Pčela gospodara ne poznaje.
Pčelica je mala ptica, a daje slatkdu dobit.
Koja pčela sebi natovari suviše meda, neće stići do kuće.
Pčela iz roja jače ujeda.
Neće ubosti svaka pčela koja pravi buku oko glave.
Mnogo pčela pobijedit će junaka.
Čak i pčele ne vole svakog čovjeka.
Pčela leže onoliko leglo koliko može othraniti.
Trut zuji, ali ne bode.*

Tko zna koliko još ima skrivenih mudrosti u narodu, a ove mudrosti se mogu odnositi i na ljude. Pčele su narodu puno značile, ne samo zato što su sakupljale med, već i zbog svoje marljivosti. U Sloveniji na jednom pčelinjaku piše „ovde se ugledajte lijencine, na ove male i vrijedne pčele“.

PJESENICI I KNJIŽEVNICI O PČELAMA

Marljivost pčela privukla je pažnju starogrčkog pjesnika Hesioda, 8. stoljeća prije Krista. Homer u Ilijadi i Odiseji spominje pčele 850. godine prije Krista. Rimski pjesnici Vergilije od 70. do 19. godine prije Krista i Rufus od 74. do 14. godine prije Krište dive se pčelama. Shakespeare u drami „Henrik VI“ uspoređuje Skupštinu sa košnicom srditih pčela. Fran-

WILLIAM SHAKESPEARE

cuski pjesnik Michel de Montaigne (1533-1592) divio se poretku pčelinje zajednice u svojim Esejima, kao i naši lirski pjesnici Vladimir Vidrić (1875-1909) i Fran Galović (1887-1914). Još mnogi drugi puno ranije, pa sve do današnjih dana, dali su svoj prilog naše pčele u književnosti i pjesništvu.

TUŽNO - VESELE ZGODE PČELE I ČOVJEKA

Sve radilice jednakopravno privređuju i donose med u zajedničko skladište (spremnik), hrane se iz „zajedničke banke medenih podataka“, ali tek nakon što im trutovi, matica (vladar) i gospodar („njegovo veličanstvo“ - čovjek) odbiju poreze, tržne viškove, radilištarinu, stanarinu, vodarinu, medarinu, kmetarinu, sakupljarinu, trutarinu, ljudeskarinu, zakupninu, zemljarinu, cvjetarinu, zujarinu, pčelarinu te druge takse i pristojbe. Zato se može dogoditi da nam pčelice budu gladne, i to prema svome doprinosu u pčelinju zajednicu (zajedničko kućanstvo) jer trutovi uzimaju prema svojim potrebama i prema mjeri svog apetita, a on je poprilično dobro razrađen, ne imajući na pameti zajedničke interese pčelinje udruge. Sličnog je ponašanja i čovjek, samo što čovjek (pčelar) ipak pokazuje prema svojim pčelinjim zajednicama dozu humanizma, koja nije bogzna kako velika, ali je ipak evidentna. Kada čovjek (pljačkaš, humanist) nanjuši da su njegovi podanici - pčele, gladni, jer je ljetna paša bila slaba kuha im različite „prežgane juhe“ (uz obilne dodatke šećera) te im to podvaljuje umjesto pravog meda. Matica dobro poznaje svoj vladarski posao. S trutovima ugovara ljubavne sastanke, vodi ljubav i nosi jajašca iz kojih će se izleći nove generacije ljudskih podanika, nešto trutova i pokoja matica, i na kraju će izvesti novi roj, a svoje prijestolje prepustiti mladoj matici. Pčele nisu ratoborne, one su u biti miroljubiva bića, nisu niti svađalice, ali brane svoje interese. Ako naša pčelica osjeti da je u životnoj opasnosti, ili ako je netko ometa u njezinom radu, ona se brani žalcem. Na svoju veliku žalost i nesreću, za onoga tko ju napada (ometa) i za nju samu, jer poslije uboda naša pčelica umire.

Čovjek je uz poslovničnog medu - medoliska (medokradicu) najveći ljubitelj meda, „medožder“, kojemu nema preanca. Sa sigurnošću se može zaključiti po tome što je divlje pčele toliko pripitomio i dresirao, da za njega bez pogovora prave med.

LITERATURA:

Med pčelarenje i običaji; Grupa autora, Izdanje Pučko otvoreno učilište 1999.
Med izvor zdravlja i ljepote; Grupa autora, Slovenija, 1984.

Ivana Berg-Divald,
mag. novinarstva,
novinarka časopisa
Hrvatska pčela

Pčelarski sajam u Gudovcu prerastao u nezaobilaznu pčelarsku manifestaciju u Europi!

Zamjenica ministra poljoprivrede Snježana Španjol i Philip McCabe na svečanom otvorenju 10. Međunarodnog pčelarskog sajma poхvalili rad Hrvatskog pčelarskog saveza!

- Samo dobro organizirani i udruženi proizvođači mogu jačati sektor kojim se bave, a time lakše konkurirati na tržištu i razgovarati o dodatnim mogućnostima financiranja iz europskih fondova za ruralni razvoj i izravna plaćanja. Stoga, ponosno mogu reći da je Hrvatski pčelarski savez jedina poljoprivredna asocijacija u Hrvatskoj koja je u tome uspjela, rekla je zamjenica ministra poljoprivrede Snježana Španjol otvarajući 8. veljače najveću pčelarsku manifestaciju u ovom dijelu Europe - 10. Međunarodni pčelarski sajam u Gudovcu, te je čestitala HPS-u na odličnom obliku udruživanja - od 145 udruženja na županijskim razinama do krovne organizacije, Hrvatskog pčelarskog saveza. Dodala je kako pčelari, u odnosu na druge poljoprivredne grane, uz osnovni imaju i dodatni potencijal koji proizvodnju čini profitabilnom.

ZAMJENICA MINISTRA POLJOPRIVREDE SNJEŽANA ŠPANJOL

- Uz med tu je pregršt različitih proizvoda - cvjetni prah, matična mliječ, propolis, različita pića, kolači i džemovi, što čini proizvode s dodatnom vrijednošću, kazala je Španjol.

PHILIP MCCABE POHVALIO INICIJATIVU ODRŽAVANJA OKRUGLOG STOLA I NAGLASIO DA EUROPSKI PČELARI MOGU PUNO NAUČITI OD HRVATSKOG PČELARSKOG SAVEZA!

- Velika mi je čast biti danas ovdje u Hrvatskoj na otvorenju 10. Međunarodnog sajma u Gudovcu jer ono što sam vido 7. veljače na Okruglom stolu je zaista izvrsno i sa sigurnošću mogu reći da Hrvatski pčelarski savez zaista obavlja odličan posao

po pitanju pčelarstva, a od njih bi mogli učiti i svi drugi pčelari u Europskoj uniji, izjavio je predsjednik Europske komisije Apimondije i savjetnik Odbora za poljoprivredu u Europskom parlamentu Philip McCabe na svečanom otvorenju manifestacije.

PREDSJEDNIK EUROPSKE KOMISIJE APIMONDIJE I SAVJETNIK ODBORA ZA POLJOPRIVREDU U EUROPSKOM PARLAMENTU PHILIP MCCABE

Kao i zamjenica ministra poljoprivrede, također je istaknuo veliki značaj udruživanja pčelara u saveze jer smatra da se isključivo na takav način može nešto postići.

- Vrlo je važno da se europski pčelari okupljaju na ovakvim manifestacijama i pokušavaju riješiti probleme na okruglim stolovima jer samo ako smo ujedinjeni i složni naš glas će se čuti i u institucijama EU, naglasio je McCabe te čestitao HPS-u na inicijativi Okruglog stola.

Isto tako, McCabe je posebno impresionirala organiziranost, stručnost i brojnost hrvatskih pčelara - kao u Irskoj i Sloveniji zajedno, ali uz puno veći broj košnica.

Predsjednik Hrvatskoga pčelarskog saveza Martin Kranjec istaknuo je dobru organizaciju hrvatskih pčelara zbog kojih su potpuno spremni dočekali ulazak Hrvatske u Europsku uniju.

MARTIN KRANJEC NA OTVORENJU

- Hrvatski pčelari unazad nekoliko godina su u sustavu sufinanciranja kroz Nacionalni pčelarski program kojim svake godine ostvaruju pravo na 18 milijuna kuna, a iz fondova Europske unije na raspolažanju nam je 7,4 milijuna eura, što je više od onoga što Madari ostvaruju (7,1 milijun eura), iako broje pet puta više pčelara i pčelinjih zajednica, rekao je predsjednik HPS-a Martin Kranjec i pojasnio da približno 11 tisuća pčelara u Hrvatskoj posjeduje 661 tisuću košnica koji godišnje proizvode 8 tisuća tona meda od više od 15 različitih vrsta medonosnog bilja - bagrem, lipa, kadulja, uljana repica, kesten, suncokret, lavanda... i podsjetio na značaj Bjelovarsko-bilogorske županije i Pčelarskog saveza BBŽ s velikom godišnjom proizvodnjom bagremovog meda, pod nazivom Zlatna nit, i velikim brojem pčelara.

- Unatoč teškom gospodarskom stanju u cijeloj zemlji, Hrvatski pčelarski savez je odlično odradio svoj posao! Tako da smo i ove godine, zajedno sa Hrvatskim pčelarskim savezom i Pčelarskim savezom BBŽ, uspjeli okupiti sve vezano za pčelarstvo na jednom mjestu. Broj izlagača je u odnosu na prošlu godinu povećan, a tome je pridonio i ulazak Hrvatske u EU. Nadamo se da će u što skorije vreme i ostale zemlje sudionice biti sastavni dio EU, te će nam time biti omogućena jednostavnija poslovna suradnja, kazao je direktor Bjelovarskog sajma Davorin Posavac.

Osim zamjenice ministra poljoprivrede Snježane Španjol i delegacija europskih pčelarskih saveza, svečanom otvorenju 10. Međunarodnog pčelarskog sajma u Gudovcu prisustvovali su potpredsjednik Hrvatskog sabora Nenad Stazić, saborski zastupnici, župan Bjelovarsko-bilogorski Damir Bajs, Gradonačelnik Bjelovara Antun Korušec, predstavnici Savjetodavne službe, Bjelovarsko-bilogorske županije, saborski zastupnik i dopredsjednik HPS-a Vladimir Bilek, predsjednik Pčelarskog saveza BBŽ Zvonko Horak, predsjednici pčelarskih udruga i županijskih saveza iz cijele Hrvatske (Osijek, Vinkovci, Slavonski Brod, Zagreb, Jastrebarsko, Rijeka, Pula, Zadar, Šibenik, Split, Dubrovnik...) Pčelarski red Sv. Ambrožija te brojni drugi ugledni gosti.

U stručno-edukativnom dijelu manifestacije, koji je ove godine organizirala doc. dr. sc. Ivana Tlak Gajger s Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, sudjelovali su profesori sa sveučilišta iz Italije, Slovenije, Hrvatske i Srbije koji su predstavili nove znanstvene spoznaje o pčelama i suvremenim pčelarskim problemima. Tako je prvog dana Sajma dr. sc. Maja Smodiš Škerl, dr. med. vet. iz Slovenije govorila o *osobitosti matica kranjske pčele značajne za uzgoj*, Igor Petrović, dipl. ing. agr. iz Hrvatske pojasnio je *značaj proizvodnje sortnog meda*. Dr. sc. Daniela Laurino, dr. med. vet. iz Italije iznijela je najnovije zaključke istraživanja o *otrovnosti neonikotinoidnih insekticida za pčelinje zajednice*, a na kraju je Dario Frangen, prof. iz Hrvatske pojasnio *razlike između ekološkog i konvencionalnog pčelarenja*.

FOTO – Predavanja

MEDNI KUTAK

Osim predavanja, izložbe, prodaje meda i ostalih pčelinjih proizvoda i pčelarske opreme, održano je već tradicionalno ocjenjivanje medenjaka. Od 25 pristiglih uzoraka, prvo mjesto je osvojila Marija Nemet, pčelarka iz bjelovarske udruge „Bilogora“, koja nam je otkrila *male tajne velikih majstora kulinarstva*. Naime, u svoje pobjedičke kolače stavila je cvjetni med, domaći pekmez od grožđa te prelijev od čokolade.

OCJENJIVANJE MEDENJAKA

- Prvi dan pčelarskog sajma nadmašio je sva naša očekivanja! Samo u izložbeno-prodajnom dijelu u subotu (8. veljače) imali smo 6 tisuća posjetitelja, a većina izlagača je prodala gotovo sve svoje proizvode, potvrđio je Alen Kiđemet s Bjelovarskog sajma i priznao da je ovogodišnja prodaja na Sajmu i posjećenost iznenadila i same organizatore.

SAJAMSKA GUŽVA

REKORDNA POSJEĆENOST I PRODAJA – NA DVODNEVNOM JUBILARNOM PČELARSKOM SAJMU OKO 9 TISUĆA POSJETITELJA

Osim što je prodana gotovo sva pčelarska oprema odmah prvog dana sajmovanja, u nedjelju (9. veljače) našao se kupac i za automatsku vrcaljku iz Finske, u vrijednosti od 33 tisuće eura. Kako tvrde proizvođači, posebnost ove vrcaljke je što pčelar u jednom danu, bez previše muke, može izvrcati čak 8 tona meda.

NEVIĐENA GUŽVA U PRODAJNOM DJELU

Drugog dana manifestacije najviše su se prodavali finalni pčelinji proizvodi - med, propolis, matična mlijec, medenjaci... i Beeven kozmetika, točnije kreme na bazi pčelinjeg otrova OPG-a "Sretna pčela", a bio je izložen i uređaj za sakupljanje pčelinjeg otrova kojeg je patentirao Ivan Curiš.

Dok gospodin Curiš razrađuje nove tehnologije u pčelarstvu, njegova supruga također pomaže. Osim klasičnog rada na pčelinjaku, ujedno pripravlja kreme za njegu lica i tijela na bazi pčelinjeg otrova, meda, propolisa i eteričnih ulja te za svaku izložbu ponudi nešto novo. Tako je "ljepeši spol" na ovogodišnjem Sajmu u Gudovcu mogao isprobati novu liniju Beeven proizvoda - masnu M i hidratantnu H kremu.

- Povratne informacije su odlične - kreme koristi ženska populacija kao prirodni botoks, a pomažu i kod ublažavanja opeklini, psorijaze, dermatitisa, artritisa i drugih zdravstvenih tegoba, pojasnila nam je gospođa Curiš.

IZLAGAČ IZ GRČKE

Osim iz Hrvatske, na Bjelovarskom sajmu s pčelinjim proizvodima ove godine predstavio se 131 izlagač iz Europe, a pčelarsku opremu izložili su proizvođači iz Finske, Grčke, Njemačke, Slovenije, Austrije, Mađarske, Poljske, Srbije i BiH.

Budući da se na svečanom otvorenju 10. Međunarodnog sajma u Gudovcu bilo teško probiti do štandova, veliki broj pčelara je ponovno došao i u nedjelju kako bi dodatno kupili i naručili sve ono što im je potrebno za pčelarenje.

IVANA TLAK GAJGER

Isto kao u subotu, i u nedjelju se tražila stolica više za prisustvovanje edukativnom dijelu. Tako je u prepunoj dvorani prof. dr. sc. Nada Plavša, dr. med. vet. održala predavanje o nozemozi pčela - dijagnostici, preventivi i terapiji. Profesor dr. sc. Ivan Kosalec, dipl. ing. pharm. predočio je farmaceutski pogled na propolis i proizvode. Rajko Radivojac iz prve ruke je pojasnio uzgoj matica i proizvodnju rojeva, dok je voditeljica stručnog sadržaja doc. dr. sc. Ivana Tlak Gajger, dr. med. vet. govorila o značaju uvjetovanih bolesti pčela. Na kraju je Miljenko Ernoić (Grad Bjelovar i Agencija SJEVER-DAN) iznio mogućnost daljnog razvoja službe motrenja medena u Hrvatskoj.

Na zatvaranju jubilarnog Međunarodnog pčelarskog sajma u Gudovcu 9. veljače u kasnim poslijepodnevnim satima, zadovoljni posjetitelji pohvalili su organizatore te predložili Bjelovarskom sajmu d.o.o. ukoliko je u mogućnosti, da se sljedeće godine otvorи još koji izložbeno-prodajni i ugostiteljski prostor, kako bi se izbjegle gužve i čekanja u redovima za kupovinu opreme, hrane i pića.

Ipak, svi su se složili da je ovaj Pčelarski sajam koji je prije deset godina osmisnila skupina entuzijasta iz Bjelovarsko-bilogorske županije, u suradnji s Hrvatskim pčelarskim savezom i Bjelovarskim sajmom prerastao u veliki medni događaj regije i Europe - na kojem se osim povoljne kupnje pčelarske opreme i proizvoda od meda, može i puno toga naučiti – kako na predavanjima, tako i na okruglim stolovima.

OKRUGLI STOL PČELARSKIH SAVEZA EU

Na Okruglom stolu o trenutnom stanju u pčelarstvu Europske unije, osim domaćina - HPS-a, 7. veljače govorili su Philip McCabe, Michael Gleeson iz Irske, Wolfgang Messner iz austrijske vladine Agencije za poljoprivredno tržište, predsjednik Saveza profesionalnih pčelara Austrije Wolfgang Pointecker koji posjeduje čak 500 košnica, predstavnici pčelarskih saveza iz Mađarske – dr. sc. Halasz Gabor i Kovago Karoly. Prezentacije su također održali Jaroslav Hrabak i Josef Hanuska iz Češke, te poljska delegacija, koju su sačinjavali dr. sc. Arkadiusz Kaplinski, Piotr Krawczyk i Bozena Stepien, kao i naši susjedi iz Slovenskog pčelarskog saveza – voditeljica Javne savjetodavne službe u pčelarstvu Lidija Senič, stručnjak za tehnologiju pčelarenja Vlado Auguštin i tajnik Slovenskog pčelarskog saveza Anton Tomec. A osim iz EU, Okruglom stolu je prisustvovao i savjetnik za pčelarstvo Crne Gore Vlado Radulović.

PHILIP MCCABE IZ IRSKE

Nakon konstruktivne rasprave, na inicijativu pčelara iz Hrvatske i Slovenije predloženo je osnivanje koordinativnog tijela koje bi u Europskom parlamentu još jače lobiralo za pčelare Europske unije na ostvarivanju novčanih sredstava te je dogovoren da do 1. travnja svi pčelarski savezi iz Europske unije Hrvatskom pčelarskom savezu pošalju konkretnе prijedloge o funkciranju takvog tijela. Na kraju Okruglog stola dogovoren je i sljedeći susret pčelarskih saveza EU gdje će domaćini biti kolege iz Slovenskog pčelarskog saveza u sklopu predstavljanja Europskog mednog doručka - sveeuropske kampanje za vrtićku i školsku djecu, koja se zadnjih 7 godina provodi u Sloveniji.

DR. SC. ARKADIUSZ KAPLINSKI I PIOTR KRAWCZYK IZ POLJSKE

Isto tako, na Okruglom stolu je liječnik iz Poljske dr. sc. Arkadiusz Kaplinski, specijalist endokrinologije, ginekologije i opstetricije, predavao o apiterapiji, liječenju određenih zdravstvenih stanja medom i drugim pčelinjim proizvodima. Primjerice, njegova istraživanja pokazala su da je moguće liječiti neplodnost žena, osobito starijih od četrdeset godina.

- Jedino za med i pčelinje proizvode možemo biti sigurni da nemaju nikakve nuspojave. Dokazali smo to i na prevenciji prekomjerne tjelesne težine. Ženama koje u trudnoći imaju problema s prekomjernom težinom, pa im prijeti oboljevanje od dijabetesa, možemo pomoći mješavinom meda i cvjetnog praha. U zadnje tri godine na taj način, apiterapijom u svojoj privatnoj praksi, prevenirali smo dijabetes i metabolične poremećaje oko tri stotine trudnica. Upotrebljavamo bagremov, vrijeskov, poliflorni med i medljikovac. Uz ovakvu dijetu, trudnice tijekom jedne trudnoće pojedu od 12 do 15 kilograma meda i šest do 12 kilograma cvjetnog praha, objasnio je dr. Kaplinski novinarima iz Hrvatske i ujedno priznao da nakon brijanja ne koristi ništa drugo nego med umjesto mirisnih vodica. Naime, u časi vode rastopi žlicu meda i namaže obrijano lice.

- Ujedno tako primjenjujem i regeneracijsku terapiju. Mednu otopinu koristim i kao kremu za cijelo lice, protiv bora i za mladolikost, objasnio nam je doktor Kaplinski, koji ne kupuje skupe kreme za lice i tijelo.

SUDIONICI OKRUGLOG STOLA

- Pogledajte najekskluzivnije kreme, sve u svom sastavu imaju med i pčelinje proizvode, zato što i kozmetičarske tvrtke znaju koliko su medni proizvodi blagotvorni. Stoga bi ih ljudi trebali više upotrebljavati u izvornom obliku, smatra dr. Kaplinski kojemu smo odmah ugovorili sastanak s našim najpoznatijim apiterapeutistom – primarijusom Josipom Lončarom iz Bjelovara.

Igor Petrović, dipl. ing. agr.
Savjetodavna služba

Održani 14. dani meda "Zlatna pčela" i 9. županijsko ocjenjivanje meda

Pod pokroviteljstvom Sisačko-moslavačke županice Marine Lovrić Merzel, Zajednice pčelarskih udruga Sisačko-moslavačke županije, Turističke zajednice Općine Topusko i Top-Terma d.o.o. 15. i 16. veljače u Topuskom su održani 14. dani meda "Zlatna pčela" i 9. županijsko ocjenjivanje meda. U okviru tradicionalne manifestacije priređena je izložba pčelinjih proizvoda i opreme, stručno-edukativni skup i "Pčelarski bal".

Dane meda je kao izaslanik Sisačko-moslavačke županice Marine Lovrić-Merzel otvorio saborski zastupnik i pročelnik Upravnog odjela za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo Sisačko-moslavačke županije Zoran Vasić. Otvaranju manifestacije prisustvovali su dopredsjednik Hrvatskog pčelarskog saveza Vladimir Bilek, predsjednik zajednice pčelarskih udruga Sisačko-moslavačke županije Zdenko Jakubek, predsjednici pčelarskih udruga, brojni pčelari i gosti.

NA OTVORENJU

Stručno-edukativni dio manifestacije započeo je mr. sc. Zoran Vasić koji je govorio o poticajnim mjerama i rezultatima mjera Sisačko-moslavačke županije u pčelarstvu. Dopredsjednik Hrvatskog pčelarskog saveza Vladimir Bilek održao je predavanje o ulozi Hrvatskog pčelarskog saveza, o postignutim ciljevima i programu rada od 2014. do 2018. godine. Prof. Sulejman Alijagić ukazao je na važnost upravljanja pčelarskom proizvodnjom u proljetnom razdoblju. Veroljub Umeljić je održao predavanje o uzgoju matica. Dr. sc. Violeta Santrač je u svom izlaganju ukazala na razlike između američke i europske gnijiloće. Zlatko Tomljanović, dr. vet. med. govorio je o utjecaju vremenskih prilika na pčelar-

stvo. Goran Kladarinić, dipl. ing. prezentirao je mogućnosti nadogradnje digitalnih SMS vaga.

Pčelarske proizvode, med, propolis, matičnu mlijec, kozmetiku na bazi pčelinjih proizvoda prezentiralo je 12 obiteljskih gospodarstava s područja županije. Pčelarsku opremu izložili su proizvođači košnica, kontejnera, satne osnove i opreme za vrčanje.

Pčelari su ove godine dostavili 76 uzoraka meda na analizu i ocjenjivanje. U kategoriji meda od metvice pobijedio je Ivan Pavlović iz Siska, u kategoriji meda od amorfne Božo Đurđević iz Kutine, a u kategoriji cvjetni med pobijedila je Nada Berc iz Kutine. Najbolji med od bagrema, koji je ujedno i šampion manifestacije sa osvojenih 19,77 bodova od mogućih 20, te kestena - koji je osim pobjede u kategoriji osvojio priznanje za med s najboljim organoleptičkim svojstvima - ima Mato Dadić iz Petrinje.

BAGREMOV MED MATE DADIĆA IZ PETRINJE PROGLAŠEN ŠAMPIONOM

Damir Gregurić,
PU "Bujština" iz Buja

Pčelarski turizam u Istri – nedovršena priča ili utopija? - 2. dio

APIPOINTS je projekt o pčelarskom turizmu „na umaški način“ koji potpisuje pisac i ovih redova, a koji je logički nastavak istraživačkog rada istog autora „Mala pčelarska škola – ključ za održivi razvitak struke i nov ruralno-turistički proizvod“, čije je predstavljanje znanstvenoj javnosti na III. međunarodnom kongresu ruralnog turizma u Osijeku 2012. godine financijski potpomo-gla Turistička zajednica Umag, zahvaljujući susretljivosti direktorice Ureda Sande Bravar Radizlović. Na području djelovanja Udruge pčelara Bujštine ovom se djelatnošću pretežno amaterski bavi 80-ak obitelji. Djelokrug rada TZ sjeverozapadne Istre ne pokriva čitavu Bujštinu, već jedan dio ovog područja pripada TZ središnje Istre s centrom u Pazinu. Zbog činjenice da osnovne uvjete za bavljenje apiturizmom na području koje pokriva TZ Umag ne ispunjava dovoljan broj profesionalnih pčelara (očekivani broj je 6, poželjan 10), autor projekta „Apipoints“ (igra riječi s terminom koji se često rabi u teniskom turizmu) je kao spasonosno rješenje koje bi zadovoljilo krute stavove jednih, i želje za razvojem drugih, osmislio posve novi pristup istoj temi. Kako je to već dao naslutiti u prijašnjim radovima i istupima, autor se usudio tvrditi da u apiturički lanac ne moraju ući isključivo primarni proizvođači, već i drugi komplementarni subjekti, jer je smatrao (i danas zauzima stav) da apiturizam uz gospodarsku, gastronomsku i stručno-obrazovnu dimenziju treba imati i druge: zdravstvenu, kulturološku, etnološku. „Apipoints“ je zamišljen kao turističko-gastronomski itinerar sa 6 odredišta koje povezuje apikulturu u čitavom svom opsegu. Apikultura je sinteza suvremenog pčelarstva i kompaktibilnih oblasti ljudske spoznaje: medicine i farmakologije, turizma i gastronomije, kulture i umjetnosti. Cilj apikulture je promicanje jednog specifičnog svjetonazora, kulture i mentaliteta ljudi koji se bave pčelarstvom i promjena filozofije života kod konzumenata u smjeru okretanja prirodnim vrijednostima. U pčelarskom turizmu to znači miks struke i marketinga, turizma i ugostiteljstva, kulture, povijesti i umjetnosti gdje gosta vodimo od same proizvodnje i edukacije na terenu kroz evo-ciranje uspomena na pčelarenje „po starinsku“ i duševnog bogatstva do slatkih užitaka za stolom, da bi na kraju došli do pozitivne vizije za budućnost pčela. Na taj bi način turističko tržište lakše prepoznalo pčelare Bujštine kao vrijedne i uporne ljude koji se bave izuzetno odgovornim poslom, promovirao med kao autohtoni proizvod dostojan ugleda koji tradicionalno imaju vino, maslinovo ulje, pršut i sir, te pčelarstvo kao posao perspektivan za mlade. Uz nove trendove u kulinarstvu (dnevni meni jela na bazi meda i drugih pčelinjih proizvoda u lokalnim konobama), dodali bi i novi segment u wellness-ponudi (tzv. *apikozmetika*). Mali pčelarski muzej zamišljen na posljednjoj etaži kule iz XIX. stoljeća nedaleko Umaga, u okviru Centra za promicanje pčelarstva među mladima, trebao je pomoći promociji kulturno-povijesne baštine tog kra-

ja, a sve zajedno širenju apikulture kao nadogradnje suvremenog pčelarstva. Do preuređenja spomenutog objekta u prostor s prezentacijsko-edukacijskom funkcijom i središte svih događanja vezanih za apikulturu (izložbe, radionice, večeri poezije, sajmovi, ocjenjivanja meda i medenice, izbor Istarske pčelarske kraljice, proslava blagdana Sv. Ambrozija) bez obzira na podršku Grada Umaga nažalost nije nikad došlo, a autoru nije preostalo drugo nego da svoj projekt (univerzalan po osnovnoj ideji spajanja primarne proizvodnje i prodaje meda s turizmom i nekim drugim djelatnostima koje se savršeno uklapaju u istu priču) objavi javno na internetskom portalu „Pčelina škola“ u nadi da će projekt negdje drugdje u Hrvatskoj naići na plodno tlo. Iako „Apipoints“ mnogima i danas zvuči previše futuristički i nerealan, nitko ne može sporiti činjenicu da je to izuzetan *cocktail* koji je poput apikompleksa napravljen od više sastojaka gdje svaki za sebe ima neospornu kvalitetu, ali zajedno čine fantastičnu kombinaciju. Dodana vrijednost projekta, prije svega, unapređenje je primarne djelatnosti i poticanje poduzetništva, jer bi povećanu potražnju meda i ostalih pčelinjih proizvoda posljedično morao pratiti i porast proizvodnje, kako kod profesionalnih pčelara, tako i kod amatera kojima je pčelarstvo samo dopunska djelatnost. Uz razvoj pčelarstva i marketinšku podršku za nove sadržaje, otvorili bi se kanali za kvalitetniji plasman istarskog meda u istarskim hotelima i restoranima, a ciljani dolazak turista na selo nužno bi sa sobom donio i revitalizaciju ruralne sredine. Možda će nekim mojim kolegama u Istri sve ovo biti „prežvakavanje“ stare teme, drugima podsjetnik da sve zahtjevnijem i izbjirljivijem turističkom tržištu moramo što prije i na pravi, marketinški dobro osmišljen način otkriti još jedan dar ovog podneblja, još jednu ljubav i umijeće našeg čovjeka, a nadam se da će onim trećima projekt „Apipoints“ biti putokaz kako napraviti turistički proizvod koji će goste motivirati da ostanu duže i troše više. Krajnji cilj i vizija autora projekta je bila i ostala ista, bez obzira za vremenski odmak od nekoliko godina: *stvoriti novu poduzetniju generaciju pčelara, a pritom sačuvati tradicionalne vrijednosti i okoliš*. Je li se tijekom razdoblja od ideje do danas nešto radikalno promijenilo u percepciji pčelarskog turizma globalno i lokalno?

PREUSTROJ TURISTIČKIH ZAJEDNICA – TEMELJ ZA NOVU KONCEPCIJU PČELARSKOG TURIZMA U ISTRI

U Istarskoj županiji je do sada djelovala 31 turistička zajednica. U svom su radu bili samostalni, pa su operativni marketing, informiranje turista, organiziranje manifestacija i druge aktivnosti ponekad bili preskupi. Po novom preustroju, izvori financiranja bi ostali isti (turistička članarina i boravišna pristojba), ali bi se osnovalo svega 7 DMO-a (destinacijskih menadžment organizacija) kako bi se uspostavila veća kontrola trošenja novca i rada.

Iz predloženih rješenja za bolju funkcionalnost turističkih zajednica - još uvjek se ne nazire rješenje za razvoj apiturizma na Bujštini, jer bi DMO Umag i dalje bio jedna, a DMO središnje Istre druga jedinica. Bez fleksibilnosti sustava neće biti ni konkurentnosti na tržištu, a toliko sam se nadao da će se uz 4 boje koje proklamira enogastronomski segment turističke ponude TZ Umag pod nazivom „Colours of Istria“: plavu (wellness & more), zelenu (priroda i kampiranje), narančastu (sport), ljubičastu (gastronomija) jednog dana pojaviti i zlatna - kao boja meda, petog istarskog blaga, no čini se da ćemo na to morati još pričekati. Ipak, tješe riječi Sande Bravar Radizlović, direktorice TZ Umag: „Puno važnije od pitanja ustroja je dobra volja ljudi i želja da unapređuju svoj prostor i odredišta.“ Njena poruka kao da je bila usmjerena na naše pčelare koji kao da još uvjek ne vjeruju da pčelarski turizam ima svoj smisao i budućnost u Istri. Ako uistinu želimo unaprijediti pčelarstvo u svom kraju s jedne strane, i proširiti turističku ponudu s druge strane, potrebna su nam radikalna i dugoročna rješenja bez isključivosti u bilo kojem pogledu. Razmišljajući o ovoj problematici, uvjek se sjetim riječi Zlatka Tomljanovića: „Natjerati ljudе na promjenu njihovih dotadašnjih uvjerenja i navika često je nemoguća misija!“ U nadi da ovo ne važi za naš slučaj i da će prevladati zdrav razum i da će se iznaci rješenje na zadovoljstvo svih sudionika u budućem apiturističkom lancu pčelara iz Bujštine, ovih se dana (nakon punе 2 godine) dogodilo nešto od čega sam gotovo digao ruke.

„Eppur si muove!“ - legendarna je rečenica koju je davno izgovorio poznati talijanski znanstvenik Galileo Galilei, a mojim kolegama - pčelarima iz Bujštine i meni nije bio potreban teleskop da bi zaključili isto: „Ipak se kreće naš pčelarski turizam!“ Nije prošlo niti 24 sata od godišnje skupštine naše udruge, na kojoj je tek pod točkom Razno bilo riječi o najnovijoj inicijativi Turističke zajednice Buje i Turističke zajednice Istarske županije, da se u Bujštini pokrene pčelarski turizam, a već su učinjeni prvi koraci, doduše još uvjek onako pomalo nespretni, gotovo dječji, ali ipak koraci s određenim stavovima, kriterijima i ciljevima. Tko su bili pioniri ovog itekako zahtjevnog posla na području sjeverozapadne Istre?

Predstavnici Udruge pčelara Bujštine Marčelo Melon, pčelar i vlasnik tvrtke „ApiMelon“ iz Petrovije, i moja malenkost, ostvarili su prvi kontakt s čelnicima TZ Buje (Valter Bassanese) i TZ Istra (Denis Ivošević). Srećom, preustroj turističkih zajednica u županiji pokazao se kao prekretnica u percepciji pčelarstva kao struke i

kao baze za novi turistički proizvod, pa su se ispravile stare greške i zablude, tako da se sada već nazire kakvo-takvo svjetlo na kraju tunela! Više nema administrativnih ograničenja između turističkih klastera, što otvara mogućnost za suradnju između dvije TZ na istom projektu, a to u našem slučaju znači da više nema zapreka da se spoje pčelari Bujštine u zajednički apituristički lanac! Da ipak nije sve tako jednostavno, objasnio nam je gospodin Valter Bassanese, zadužen za ovaj projekt pčelarskog turizma na Bujštini u klasu Umag – Novigrad – Buje – Brtonigla koji je pokrenuo ovu hvalevrijednu inicijativu.

„Pčelarskim turizmom mogu se baviti isključivo pčelari čiji prodajno-izložbeni prostor, kušaonica, sanitarni čvor i parkiralište zadovoljavaju određene kriterije propisane posebnim Pravilnikom.“ U popis objekata koje su za ocjenjivanje predložile Udruga pčelara Bujštine i nadležne službe lokalnih ureda TZ ušli su sljedeći pčelari: Marčelo Melon iz Petrovije, Massimo Zugan iz Radini, Oliviano Miani iz Završja, te Dario Vežnaver iz Škofi, Vlado Valenta iz Momjana, Mirian Visintin iz Svetog Ivana, Svetozar Janković iz Livada, Dario Sinožić i Zvonko Šudić iz Srbani i Albino Valenta iz Brtonigle. U jednodnevnom pohodu zajedno smo obišli 4 pčelara, a sve ostale će uskoro obići predstavnici Turističke zajednice. Direktor TZ Istra, gospodin Denis Ivošević nije nikome dao negativnu ocjenu, tek primjedbu ili sugestiju, najčešće vezanu uz sanitarni čvor ili parkiralište za veće vozilo, jer Pravilnik o objektima za pčelarski turizam još je u izradi, pa su selekcija i konačan izbor tek uvod u prav posao: obilježavanje Mednih cesta Istre i uvrštanje pčelara Bujštine u službene turističke prospakte, brošure i kataloge Istra za 2014. godinu uz prateće sadržaje na internetskim stranicama turističkih zajednica Istre. Daleko je to od zamisli autora projekata navedenih na samom početku ovog teksta, ali je to ipak veliki korak prema unapređivanju pčelarstva u Istri! Iako kasni, znak je da apiturizam u Istri nije samo nečija ekscentrična ideja bačena na papir, već da ćemo, naravno uz kvalitetnu suradnju svih partnera u ovom projektu (od strateških planova do detalja - kao što su promidžba i međusobna koordinacija) na kraju ipak uspjeti napraviti novi, kvalitetan turistički proizvod i naš med uvrstiti među ostale biserne istarskog turizma. Naravno da se tu ima još štošta odraditi i po pitanju dostupnosti, opremljenosti i uređenosti objekata i njihova okoliša, ali i na osmišljavanju što kvalitetnije ponude, spremnosti na nove investicije i ulaganja ne samo materijalnom, već i u stručnom smislu. Upravo zato apeliramo na sve ostale (za sada) male pčelare (i ne samo u Istri, već i mnogo šire) da prate ovo ocjenjivanje i otkriju vlastite nedostatke, pa u skroj budućnosti ne ponove greške svojih kolega iz prve postave. Uz nadu da se projekt pčelarskog turizma u Istri neće svesti na uvrštanje par većih pčelara - profesionalaca u službeni enogastronomski katalog, već da će se iz ovoga roditi plodonosna suradnja za dobrobit svih u lancu: turističke zajednice – turističke agencije – apiturističkih središta, još jednom se u ime pčelara Istra, a posebno u ime kolega iz Udruge, zahvaljujem na pruženoj šansi, podršci i informacijama gospodi Valteru i Denisu, odnosno čitavom klasu Umag – Novigrad – Buje – Brtonigla koji je pokrenuo ovu hvalevrijednu inicijativu.

PREDSTAVNICI TZ ISTRE I UDRUGE PCELARA BUJSTINE

Matija Bučar, prof.
pčelar iz Petrinje

Mirisna ljubica (*Viola odorata L.*)

Mirisna ljubica je od davnina poznata kao omiljena proljetnica koja zimu preživljava ispod snijega s rozetom listova polegnutih uz tlo. Zigomorfni dvospolni cvjetovi su vrlo značajne grade; vjenčić se sastoji od pet nejednakih ljubičastih latica, od kojih je najdonja produžena u šuplju ostrugu. Zanimljivo je da se iz cvjetova koji pčelama u kontinentalnoj klimi nude jedan od prvih obroka nektara rijetko kada razvijaju plodovi. Oni nastaju ljeti iz neupadljivih, blijedih cvjetova koji se uopće ne otvaraju. Sjemenke također imaju jednu osobitost, to su dugoljasta uljna tjelešca, eliosomi, kojima se hrane mravi te sakupljajući i noseći sjemenke siju ljubice. Od srodnih vrsta se razlikuje po bubrežastim listovima zaobljenim na vrhu koji izrastaju u prizemnoj rozeti.

Takva sićušna i mirisna ljubica je bila omiljena ukrasna biljka, a od Hipokrata i Dioskurida, znamo da je bila iznimno cijenjena kao ljekovita biljka, osobito kod plućnih bolesti. Ljubice su postale i neizostavan motiv europskog slikarstva. *U kršćanskoj ikonografiji simbol su Marijine poniznosti i predane ljubavi te ju često nalazimo nacrtane u Bogorodičinim rukama ili u njezinoj blizini. Zbog svoje samoplodnosti srednjovjekovni pisci ljubicu su smatrali simbolom začeća po Duhu Svetom. Slikane pak*

uz Kristov križ simboliziraju snagu, vječnost i nezaustavljivost širenja vjere. Mirisno eterično ulje je i dalje dragocjeno, te je njegova cijena vrlo visoka. Ovaj kratak ulomak o ljubici neka završi Krležom: „Lepe ti je, lepe ti je, kad se pava po stezice, prek gartlice šeće“.

Ljubica je zeljasta trajnica koja zahvaljujući vriježama često čini male sagove. Raste u šikarama među grmljem, uz putove i živice, uz obale rijeka i potoke, u vrtovima, grobljima i parkovima. U Hrvatskoj raste 22 vrste roda *Viola*, s tim da su neke zastupljene s više podvrsta. Na proplancima i brdskim livadama, svijetlim hrastovim i bukovim šumama česta je ručnjava ljubica (*V. hirta L.*). Njezini izdanci, lisne peteljke i listovi s donje strane gusto su obrasli dlačicama pa je po njima vrsta dobila i ime. Nastanjuje gotovo cijelu Europu, od Sredozemlja do Skandinavije, a u Aziji Kavkaz, Turkestan i Atlaj.

Nije rijetka ni bijela ljubica (*V. alba Besser.*) i poljska ljubica (*V. arvensis Murr.*) koje nisu mirišljive kao i većina drugih ljubica. Trobojna ljubica, mačuhica (*V. tricolor*) cvate tek kasnije, u svibnju i lipnju.

Ljubice cvatu od veljače do lipnja. Sve vrste roda *Viola* dobre su medonoše.

FOTO: D. KRAKAR

UP SiB "Radilica" proslavila 10 godina aktivnog rada

U prostorijama Rezidencije družbe Isusove u Osijeku 1. veljače 2014. godine članovi Udruženja pčelara Slavonije i Baranje proslavili su radno, ali i svečano, 10 godina aktivnog rada. U uvodnom govoru predsjednik Udruženja Andrija Grbeša, jedan od utemeljitelja i osnivača UP SiB "Radilica" Osijek kazao je:

- Danas održavamo redovnu osmu izvještajnu godišnju Skupštinu, plus održane dvije izborne, a to je deseta skupština udruženja. Tim povodom ujedno obilježavamo i jubilarnu desetogodišnjicu postojanja te aktivnog i neprekidnog djelovanja. Čast mi je pozdraviti vas u svoje ime, ime Upravnog odbora i svih članova udruženja.

Obljetnici su se odazvali: pročelnica za poljoprivredu Osječko-baranjske županije Silva Wendling, predsjednik Svjetskog sajma pčelarstva i burze meda Stipan Pekanović, iz UP "Valpovšina" Valpovo predsjednik Mario Fišer i član Mijo Rončević, predsjednik PU "Pčela" Osijek Mario Marijanović i tajnik Milan Čerimović, iz UP "Đakovština" Đakovo - predsjednik Željko Tomić i članovi: Franjo Hrastović i Hrvoje Vrbanus, iz UP "Nektar" Vinkovci - predsjednik Stanko Čuljak i članovi: Damir Benčević i Nikola Smolić, PU "Cvelferija" Vrbanja - član Zijad Biserović, PU "Cornacum" Vukovar - predsjednik Boško Gvero, iz UP "Pčelinjak" Zagreb - članovi Tibor Brindl i Nina Brindl, voditeljica pčelarske sekcije "Frankopanske pčelice" Osijek Mirjana Štajner. Iz inozemstva su došli: DP "Támasko Jozsef" Bogojevo - predsjednik Tihomir Molnar i članovi: Ištvan Čeperka i Šandor Toth, iz DP "Matica" Brčko predsjednik Velimir Živanović i članovi: Miroslav Budiša i Stanoja Mirković, UP "Pčela" Gradačac - predsjednik Asmir Duraković, tajnik Enver M. Halilović i član predsjedništva Zijad Bahić. Tu su bili i predsjednik MO Brijest Željko Biočić, predsjednik gradske podružnice UHD-DR-a Osječko-baranjske županije Zdravko Nalio, prof. dr. sc. Zvonimir Tucak - Hrvatska pčelarska akademija, predsjednik streljačkog saveza OBŽ

RADNO PREDSJEDNIŠTVO: MILAN KRAMER, ANDRIJA GRBEŠA I ZORISLAV HAM

UZVANICI NAZDRAVLJAJU ZA 10. OBLJETNICU RADILICE RADILICA - 10 GODINA

Zvonimir Kovačević, pjesnik jedinstvene zakonom zaštićene poezije Žarko Milinović. U ime domaćina - isusovaca bio je pater Zdravko Knežević.

Budući da je ovo izvještajna skupština, pročitano je izvješće o aktivnostima u 2103. godini od 29 točaka, blagajnički izvještaj i plan rada za 2014. Povodom 10 godina aktivnog rada udruženje je izdalo bilten, u kojem su opisane i navedene sve aktivnosti u 10-godišnjem radu. Kako je istaknuo predsjednik Grbeša - u biltenu je detaljno opisano zašto je i kako nastala „Radilica“, s čim se susretala u ovih deset godina te detaljan opis aktivnosti, kao i ono što su drugi rekli o pčelarstvu u vrijeme kada je stvarno bilo teško biti pčelar.

- Ni danas to nije lagan posao, ali učinjen je značajni pomak u toj branši što nas jako veseli i bez preuvjeličavanja kažemo da smo puno pridonijeli tom boljitu, iako smo isključivo samostalno djelovali, bez ikakvih javnih sredstava. Sve troškove snosili smo iz svog džepa i uz pomoć osobnih prijatelja, kao i prijatelja samih članova, kazao je predsjednik „Radilice“ i nastavio:

Preporučam svima koji su dobili ovaj bilten da ga pročitaju od A do Ž. Prije svega moram uputiti i javnu zahvalu našem bivšem članu i prvom duhovnom vođi, a mislim da je i jedini kod pčelara u Hrvatskoj, pateru Ignaciju Ćizmešiji koji nam je bio velika podrška, a danas uz blagoslov superiora patera Ivice Musa, promoviramo novog duhovnog vođu patera Željka Rakošca. Povodom toga molim sve nazočne goste druge vjeroispovijesti, ateiste i agnostike da ne pomisle da koristimo priliku ili atak na bilo koja politička ili vjerska uvjerenja, nego imamo samo želju za uspjehom i zdravljem njih, njihovih obitelji pod okriljem svevišnjeg za kojega svi kažemo da je jedan. Iz ovoga je vidljivo je da smo malo drugačiji, djelujemo istraživački i inovatorski što se može uočiti u širem izlaganju biltena.

Uslijedio je pozdrav gostiju, a iz UP "Pčelinjak" Zagreb poklonili su prisutnima brošuru – projekt Urbano pčelarstvo (Gradske pčele ostavimo u gradu), Udruženje pčelara „Matica“ Brčko Distrikta BiH

poklonilo je sliku koja pokazuje vijećnicu. Ostali gosti koji su se javili za riječ imali su samo veliku pohvalu o dosadašnjem radu UP SiB "Radilice". Izaslanstva su dobila po jedan biltén, budući da je isti napravljen samo u 65 primjeraka - ostali će moći pročitati biltén na portalu „Radilice“. Poslije radne i svečane skupštine u rezidenciji je održana sv. Misa zahvalnica kojoj je prisustvovalo 20 čla-

nova i gostiju. Ostali su čekajući ručak, uz domaću rakiju razgovarali o pčelarskim temama. Za to su vrijeme članovi Radilice dvoranu prenamijenili za svečani ručak, a kuvari - lovci su skuhali lovački gulaš.

Pripremio: Milan Kramer
Fotografije: Damir Benčević i Nikica Zagorac

135 godina Pčelarske udruge „Pčela“ Osijek

Pčelarska udruga „Pčela“ Osijek osnovana je 2. ožujka 1879. godine, a prilikom osnivanja nosila je ime „Pčelarsko društvo u Osijeku“. Za prvog predsjednika Društva izabran je veleposjednik i gradski zastupnik Franjo Schmidt mladi. Pokretač osnivanja Društva je najveći i najzaslužniji hrvatski pčelar i otac našeg pčelarstva - Osječanin Bogdan Penjić. On je bio glavni osnivač „Pčelarskog društva u Osijeku“ 1879. godine, gotovo 40 godina bio je njegov tajnik, urednik društvenog glasila „Hrvatska pčela“, pisac, predavač i neumorni djelatnik na području prosvjetiteljstva i pčelarenja te podizanja kulturne razine hrvatske svijesti, a ne samo pčelarstva. Kada je dobio mjesto učitelja u Osijeku 1871. godine nabavio je i prvu košnicu, tzv. *džirzonku*, naprednu i suvremenu, te od tada počinje njegov nezadrživ pochod u razvijanju naprednog pčelarstva u Hrvatskoj, pa možemo slobodno reći i na jugoistoku Europe. Prilikom osnivanja Društva donesena je odluka o pokretanju društvenog glasila, tako da je 1881. uspio pokrenuti prvi pčelarski časopis na jugoistoku Europe, pod nazivom „Slavonska pčela“, kojemu je i urednik. To je glasilo dvije godine moralo izlaziti dvojezično, dakle na hrvatskom i njemačkom, baš zbog toga da bi se održao rad Društva. Zbog te dvojezičnosti u časopisu došlo je do negodovanja pčelara Hrvata i novinara u Hrvatskoj. Osobito oštru kritiku i zamjerku uputio je Penjiću književnik August Šenoa u časopisu „Vienac“, a između ostalog je rekao: „...ali nikako ne možemo oprostiti uredništvu, da je Slavonska pčela i opet hrvatsko - šapska, dvoje-

zična...“. Penjić je prihvatio Šenoine kritike jer ga je vjerojatno i osobno poznavao iz Zagreba, a zacijelo i visoko cijenio, te čekao priliku da dovede stvari na svoje mjesto, ali nije želio tog trenutka dovesti cijelo Društvo do raspada. U tom smislu je pisao A. Šenoi i obećao da će nastojati tu „nijemštinu“ iz časopisa izbaciti. Prema dosadašnjim istraživanjima - „Hrvatska pčela“ je na drugom mjestu u svijetu po neprekidanom i kontinuiranom izlaženju. Kao društveni tajnik i urednik glasila Penjić je vrlo zaslužan što je od lokalnog imena i djelovanja „Slavonskog pčelarskog društva“ i „Slavonske pčele“ donesena odluka da se Društvo od 1884. godine naziva opće hrvatskim nazivom „Hrvatsko-slavonsko pčelarsko društvo u Osijeku“, a glasilo - „Hrvatska pčela“. Time su društveni rad i glasilo izašli iz lokalnih okvira i postali opće hrvatsko pčelarsko društvo sa svojim glasilom, kako se to u praksi dugo provodilo. Na taj su se način rad, djelovanje i pogledi društva proširili na sav hrvatski narod, od Jadranskog mora do Drave, a u značajnoj mjeri i u inozemstvu. To je bila velika zasluga Bogdana Penjića te cijelog „Hrvatsko-slavonskog pčelarskog društva u Osijeku“.

Iz PU „Pčela“ Osijek početkom stoljeća proizašle su gotovo sve podružnice svih udruženja na tadašnjim prostorima Hrvatske, a može se i vidjeti na rijetkim sačuvanim tiskanim izdanjima „Hrvatske pčele“ iz vremena B. Penjića.

MED CARITASU PREDAO JE PREDSJEDNIK UDRUGE MARIO MARIJANOVIC

PU „Pčela“ Osijek je tijekom proteklih 135 godina prošla trnovit i turbulentan put, a najteži trenuci su

Izvještaj o radu Pčelarske sekcije učeničke zadruge „Pčela“ OŠ „Ivan Filipović“ Velika Kopanica za 2013. godinu

U jesen 2012. uzimili smo 14 zajednica, a prezimelo je njih 12. Tijekom zime održavali smo red na pčelinjaku, u našoj prostoriji, tretirali pčeles oksalnom kiselinom i dodavali pogače. Tijekom proljeća pripremali smo košnice i okvire za rojeve, vodili brigu o njima, vrcali i prodavali med.

Sudjelovali smo 24. veljače 2013. na godišnjoj skupštini Udruge pčelara „Zrinski“ u Slavonskom Brodu, gdje su nas predstavljali učenici - pčelari Luka Ergotić i Ivan Buljan te Marija i Ivan Vukovac (voditeljica i suradnik sekcije). Luka je pročitao izvještaj o našem radu koji je objavljen u *Biltenu*, a kasnije i u *Hrvatskoj pčeli*, a predsjednik Udruge, gospodin Aračić, pohvalio je naš rad.

U 2013. godini imali smo 7 rojeva (1 umjetni i 6 prirodnih). Od toga su dva pobjegla, a 5 rojeva su dobili naši učenici - pčelari za svoje pčelinjake. Isto tako, u prošloj godini 6 učenika - pčelara formirali su vlastite pčelinjake kod kuće (5 pčelinjaka sa ukupno 21 pčelinjom zajednicom). To su Luka Ergotić, Marko Crnolatac, Bruno i Domagoj Mihalj, Matija Perković i Hrvoje Martinović.

Vrcali smo 3 puta i izvrcali ukupno 280 kilograma meda.

Tijekom ljeta pregledavali smo zajednice, vrcali i točili med, a na blagdan Svetog Ilije prodavali smo med i medenjake.

Liječenje varooze obavili smo u dva navrata: 7. kolovoza 2013. svim zajednicama smo stavili VMP (Bayvarol trake) koji smo izvadili nakon 37 dana, a 30. studenog 2013. tretirali smo sve zajednice oksalnom kiselinom. Učenici - pčelari su za svoje zajednice posredstvom sekcije dobili ista sredstva.

gubitak objekta i prostora u vlasništvu same udruge pod čudnim okolnostima poslijе Domovinskog rata gdje je ujedno bilo i sjedište Pčelarske zadruge.

Povećanje članstva je u posljedne tri godine značajnije, te se sa 73 člana 2011. godine povećalo na 174 člana u 2013. godini, sa 8 976 pčelinjih zajednica.

Proteklih 135 godina Udruga kontinuirano radi na razvoju pčelarstva kroz okupljanje članova, edukaciju i druženja, a odnedavno i u prostoru koji smo dobili na korištenje od Grada Osijeka.

Pčelarska udruga je uvela tradiciju da pred Božić Pučkoj kuhinji Caritasa u Osijeku daruje med u teglicma, koji se zatim dijeli korisnicima kuhinje.

Milan Čerimović

Početkom rujna poslali smo med na 18. ocjenjivanje sortnih vrsta meda u Hrvatskoj, koje je održano u Osijeku. Osvojili smo Srebrnu žlicu sa 16,28 bodova od mogućih 20. Slali smo med i na međuzupanijsko ocjenjivanje u Slavonskom Brodu. Rezultati su, tradicionalno, objavljeni na Katarinskom sajmu. Dobili smo diplomu srebrnog obilježja sa 22,7 bodova od 25 mogućih.

Na Danima meda u Osijeku 4. listopada bili su učenici - pčelari Marko Crnolatac i Bruno Mihalj, te Marija i Ivan Vukovac. Prodavali smo med, izlagali likovne rade, fotografije i radove zlatovezilia, priznanja i sadnice evodije. Učenici su na pozornici govorili o našem radu, a stand nam je posjetila i ekipa Slavonske televizije i razgovarala s učenicima i voditeljicom. Organizatori su nas nagradili medom. Isto tako, 26. listopada 2013. sudjelovali smo na Danima meda u Slavonskom Brodu gdje smo prodavali med i izlagali kao i u Osijeku, a predstavljali su nas učenici - pčelari Domagoj Mihalj i Hrvoje Martinović te voditeljica i suradnik sekcije.

Udruga nam je poklonila 10 pogača, na čemu im zahvaljujemo.

U jesen 2013. godine u tri pčelinje zajednice dodali smo pogače, a uzimili smo ukupno 12 zajednica.

Marko Crnolatac, predsjednik sekcije
Ivan Vukovac, suradnik sekcije

MLADI PČELAR HRVOJE MARTINOVIĆ

Saborski zastupnik i dopredsjednik HPS-a Vladimir Bilek u Čazmi

Saborski zastupnik i dopredsjednik HPS-a Vladimir Bilek sudjelovao je u radu Upravnog odbora pčelarske udruge "Moslavina" iz Čazme.

Članovi UO-a zahvalili su visokom predstavniku na posjeti, upoznali ga sa svojim radom u obogaćivanju sadržaja aktivnostima i manifestacijama na kojima je sudjelovala pčelarska udruga u proteklom periodu (od osnivanja do danas).

Istaknuli su da traže nove putove i mogućnosti prodaje pčelinjih proizvoda. Novu mogućnost posebno vide, osim plasmana na kućnom pragu i otkupa velikih trgovačkih kuća, kroz prodaju u turizmu i na pčelarskim sajmovima.

Redovna godišnja skupština PU „Kadulja“ Metković

Pčelarska udruga "Kadulja" iz Metkovića u Restoranu "Adria" u Metkoviću je u prisustvu šesdesetak pčelara i gostiju 26. siječnja 2014. godine održala redovnu godišnju skupštinu.

Na samom početku je uz pozdravne riječi predsjednika udruge upućene pčelarima i gostima Udruge, uz odavanje počasti preminulim pčelarima u ovoj izvještajnoj godini - Nikoli Daničiću i Petru (Vidi) Taslaku, kao i ranije preminulim pčelarima Udruge, izabrano radno predsjedništvo - zapisničar i ovjeritelji zapisnika te verifikacijska komisija.

Izvješće o radu za 2013. godinu podnio je predsjednik Udruge Darko Dominiković koji je tijekom izlaganja nabrojao sve aktivnosti koje je Udruga u prošlogodišnjem razdoblju organizirala, te tom prilikom istaknuo sljedeće:

- Sudjelovanje u projektu školovanja pčelara u suradnji sa Dubrovačko-neretvanskom županijom i razvojnom agencijom DUNEA, kada je 18 pčelara Udruge uspješno položilo te dobilo uvjerenja i zvanje "Pčelar"; organiziran je posjet pčelara Udruge Međunarodnom pčelarskom sajmu u Gudovcu; zapazen je uspjeh pčelara Udruge na ocjenjivanju meda u Dubrovniku i Osijeku; podijeljen je VMP protiv varoe; sudjelovanje delegata na Skupštini HPS-a i

RADNO PREDSJEDNIŠTVO

Prvi koraci su učinjeni sudjelovanjem na sajmovima u Gudovcu i Garešnici, a zatim uključivanjem i prodajom pčelinjih proizvoda za vrijeme "Božićne priče" na imanju Salaj, koji su sadržajno obogatili turističku ponudu, koja se odvijala kroz prosinac i siječanj.

Saborski zastupnik i dopredsjednik HPS-a upoznao je prisutne sa kontinuitetom rada Saveza, dopunom novih mogućnosti poboljšanja kvalitete potpora u pčelarstvu, drugim sadržajima u radu UO-a i novom kvalitetom protoka informacija prema svim pčelarima RH.

Druženje, više od dva sata, proteklo je ugodnoj atmosferi, a svi prisutni su dobili odgovore na postavljena pitanja. Na kraju su članovi jednoglasno zaključili da podržavaju kandidaturu Vladimira Bilek za člana UO-a i predsjednika HPS-a.

Predsjednik PU "Moslavina" Čazma
Dragutin Habijančić, prof.

ZPUDNŽ; sudjelovanje predstavnika Udruge u dogovorima oko zaštite našeg "Dalmatinskog meda" s kolegama iz Zadra, Šibenika, Splita i Dubrovnika, a koji su održavani u Splitu.

Ovom prilikom je ukazano i na najveći problem pčelara Udruge nakon što je Republika Hrvatska pristupila EU, te je time ukinut uobičajeni režim prometovanja pčelama preko MCGP Klek te Neuma (BiH) i odlazak na pčelarenje na Pelješac, ili neki drugi dio naše županije. Isti su morali koristiti brodske linije te prilagođavati prijevoz, a o navedenom problemu je upoznat i matični savez - HPS, te u narednom periodu očekujemo rješavanje problema u korist pčelara. Predsjednik se osvrnuo i na program Udruge i obaveze koje Udrugu očekuju u ovoj godini, te napomenuo organiziranje proslave 45 godina Udruge u sklopu "5. Dana meda u Metkoviću 2014", te provođenje zaštite pčela protiv varoe sa HPS-om, kao i uredno ažuriranje Evidencije pčelara i pčelinjaka.

Financijsko izvješće podnio je blagajnik Drago Vidović, a u ime Nadzornog odbora izvješće je podnio Miro Ivanković koji je ustvrdio da su svi postupci usklađeni sa zakonskim odredbama. Nakon podnijetih izvješća svi su jednoglasno prihvaćeni.

Tijekom Skupštine podnijet je financijski plan udruge za 2014. godinu, visina članarine ostaje ista i iznosi 225 kuna prema Hrvatskom pčelarskom savezu - 100 kuna za Udrugu te jednu kunu po košnici.

PČELARI I NJIHOVI GOSTI

Na samom kraju su od strane pčelara kao počasni članovi Udruge predloženi prof. Jozo Bukmir, Ivan Talajić i Ante Dugandžić što je skupština jednoglasno prihvatile.

Uz članove Udruge skupštini su prisustvovali: gradonačelnik Metkovića Božo Petrov, Dubrovačko-neretvanska dožupanica Marija Vučković, veterinarski inspektor Milivoj Dominiković i Zdravko Granić, predstavnici pčelarskih udruga - predsjednik PU "Vrisak" iz Vrgorca Željko Majić, predsjednik PU "Mandarina" iz Opuzena Tadija Glavinić, predsjednica PU "Planika" iz Ploča Lidija Zekulić, pred-

sjednik UP "Kadulja" iz Ljubuškoga Ante Bošnjak, predsjednik PU "Pčela" iz Čapljine Davor Milanović, predsjednik PU "Broćanska Kadulja" iz Čitluka Miro Ostojić, predsjednik PU "Kadulja" iz Neuma Zdravko Konjevod. kao i predstavnici medija - novinarka Ivana Ilić i Ljubica Rastočić sa TV Jadran.

Po završetku Skupštine priređen je svečani ručak za pčelare i goste, a uz ugodno druženje susret je nastavljen do kasnih poslijepodnevnih sati.

Darko Dominiković

Med Dalibora Herclika najbolji na 7. ocjenjivanju meda Bjelovarsko-bilogorske županije

Svečanost dodjele priznanja najboljim pčelarima Bjelovarsko-bilogorske županije za 2013. godinu, prema rezultatima postignutim na 7. ocjenjivanju meda, održana je 31. siječnja 2014. u Sportsko rekreacijskom centru „Kukavica“.

Ceremoniju uručivanja priznanja i nagrada tradicionalno je vodila pomoćnica ravnatelja Hrvatske poljoprivredne agencije dr. sc. Maja Dražić.

Na samom početku prisutnima su se s par prigodnih riječi obratili saborski zastupnik i dopredsjednik HPS-a Vladimir Bilek, zamjenica župana Đurđica Ištef Benšić i predsjednik Pčelarskog saveza BBŽ Zvonimir Horak, dr. med. vet. Prigodnim govorima istaknuli su pčelarstvo kao granu od osobite važnosti u poljoprivredno-prehrambenom sektoru te izrazili zadovoljstvo rezultatima koje postižu pčela-

ri naše županije, poglavito u ozračju punopravnog članstva Republike Hrvatske u EU. Nakon prigodnih govora gostiju vrlo zanimljivo predavanje o prezentirajući pčelinjih zajednica održao je predsjednik ocjenjivačkog suda 7. ocjenjivanja meda prof. dr. sc. Nikola Kezić s Agronomskog fakulteta u Zagrebu. Poslije održanog predavanja i konstruktivne rasprave nagrađenima su uručena prigodna priznajna i nagrade. Od respektabilnih 56 uzoraka meda, prvo analiziranih u laboratoriju, a potom i senzorski ocijenjenih, proglašeno je 17 zlatnih, 30 srebrnih i 9 brončanih dobitnika. Najboljim medom proglašen je bagremov med poznatog i dugogodišnjeg pčelara Dalibora Herclika iz Grubišnog Polja, koji je ujedno i ukupni pobjednik ovog natjecanja. Prof. dr. Nikola Kezić je na kraju naglasio kako ga posebno veseli da od svih predanih uzoraka nije bilo niti jednog uzorka koji svojom kvalitetom nije zaslужio barem brončanu medalju, što je dokaz kako pčelari Bjelovarsko-bilogorske županije provode dobru pčelarsku praksu čiji je produkt proizvod izuzetne kvalitete.

Saša Ružičić, Bjelovar

NAGRADENI PČELARI

VLADIMIR BILEK, DALIBOR HERCLIK I ĐURĐICA IŠTEF BENŠIĆ

Bienenweide (Pčelinje paše)

2007 Franckh-Kosmos Verlags-GmbH & Co. KG, Stuttgart, 168 stranica, 238 fotografija u boji, 97 crteža u boji, Tvrdi uvez, Cijena 22,9 Eura, ISBN 978-3-440-10481-1

Knjiga obrađuje važnost pčelinjih paša, utjecaje okoliša, te mogućnosti poboljšavanja pčelinjih paša.

Najveći dio se odnosi na fotografski prikaz i kratak opis 200 biljaka koje oprasuju pčele. Makro snimci

cvjetova biljaka, većinom s pčelom koja ih posjećuje, upotpunjeni su crtežima ili fotografijama cijele biljke.

Radi bolje preglednosti, medonosne biljke su posložene u tablice prema kronološkom redoslijedu cvatnje, te prema vrijednostima nektara i peluda. Dodatnim tablicama prikazan je sadržaj šećera u nektaru pojedine biljke, te prinosi meda koji se mogu očekivati po hektaru. Nadalje, tabelarno je prikazana

ovisnost poljoprivrednih prinosa o opršivanju, a navedene su i biljke koje pčelama omogućuju sakupljanje medljike.

U pregledu na kraju navedeni su botanički (latinski) i njemački nazivi svih opisanih biljaka.

Knjiga se preporučuje kao priručnik pašnim

povjerenicima, pčelarima, ljubiteljima prirode i poljoprivrednicima. Osobito je prikladna kao priručnik u rasadnicima, jer sadrži opise brojnih medonosnih vrsta bilja, te savjetodavno može pomoći kupcima prilikom odabira.

Knjiga je prikladnih dimenzija i težine za nošenje u prirodu. Velikim dijelom je razumljiva i bez poznavanja njemačkog jezika. Biljke se mogu prepoznati po njihovom botaničkom nazivu i po slikama, dok su tabele prikazane brojevima i simbolima.

Prof. dr. sc. agr. Günter Pritsch

I N M E M O R I A M

SLAVKO JURELA (1954-2014)

Slavko Jurela preminuo je 20. siječnja 2014. u 60. godini života nakon kratke i teške bolesti. Pamtit ćemo ga kao marljivog, odgovornog, susretljivog i veselog čovjeka, koji je uvijek bio sklon pomoći te svoje znanje i ogromnu ljubav prema pčelama nesebično podjeliti sa svima koji su se željeli baviti ovim plemenitim zanimanjem. Sada dragi Slavko, kada s tvojom obitelji djelimo tugu i bol, želimo ti još jednom iskazati svu zahvalnost za tvoja djela, dobrotu i priateljstvo. Ostat ćeš u našim mislima i našim srcima zauvijek.

Počivao u miru Božjem! Neka ti je laka ova naša hrvatska gruda.

Članovi Pčelarske udruge „Vrisak-Sinj“

VLADIMIR JARNI (1934-2014)

Vladimir Jarni rođen je 31. svibnja 1943. u Čakovcu. Bio je vrhunski ugostitelj, a cijeli svoj život je posvetio pčelama i pčelarstvu. Zauvijek nas je napustio 22. siječnja 2014. preminuvši na svom pčelinjaku u Vidovcu, podsljemenskom selu nadomak Zagreba. Bio je jedan od osnivača PD „Lipa“ Zagreb gdje je u više mandata bio član Upravnog i Nadzornog odbora. Od samog osnutka Pčelarskog dežurstva Grada Zagreba bio je jedan od najaktivnijih članova i uvijek je odradio najviše intervencija. Od milja smo ga prozvali pčelarski spiderman jer nije bilo mesta s kojeg nije Vlado mogao ukloniti, ili bolje reći - skinuti roj, pa čak i sa 9. kata jedne zgrade u Zagrebu.

Dragi naš Vlado, nisi mogao ili nisi možda htio preživjeti bol zbog umrlih svojih ljubimica - pčela! Možemo mi reći da se radi o slučajnosti, ali mi znamo da je naš Vlado doživio veliku traumu zbog gubitka svojih ljubimica - pčela da su ga taj gubitak, ta trauma, doslovno doveli tamo gdje je sada, ali utjeha je da dragi Bog uvijek bira najbolje!

Nije umjesno uspoređivati cijenu ili vrijednost ljudskog života s brojem nečeg izgubljenog ili iznosom izgubljenog novca, jer usporedba naprsto nije moguća!

U tom materijalističkom kontekstu ova bi smrt, nama običnim ljudima i pčelarima, bila itekako nepotrebna, ali našem Vladi - gospodinu i gentlemanu, koji je u svojoj ljubavi prema pčelama i ljudima bio bolji i veći od svih nas zajedno, ta mjera nije bila poznata do sada!

Nismo niti bili svjesni da još danas, i oko nas, postoji ovakav čovjek. Bez imalo patetike, dragi naš Vlado, bio je veliki humanitarac, dobričina ma, nema riječi kojima bi mogli izreći svu njegovu dobrotu prema ljudima, ali samo jedna riječ postoji koju će svi razumjeti - Vlado je bio čovjek.

Dragi Vlado, uvijek si bio primjer mladima i svima nama, nikada ti nije bilo ništa teško, uvijek si prvi podmetnuo svoja leđa i nesebično pomagao svim svojim sugrađanima i nikada nikome nisi rekao ne. Znaj da ćeš vječno ostati svjetionik, koji će svijetliti u našim srcima i mislima. Ako nas sada gledaš, i čuješ jecaje naše, najteže nam je sada tebi zbogom reći. Zbogom dragi naš Spidermane, zbogom dobri čovječe, zbogom Vladimire Jarni.

Pčelari PD „Lipa“

Prodajem sjeme facelije iz 2013. godine. Mogućnost dostave pouzećem.
Tel. 042/714-227; GSM. 098/1680-915

Prodajem obrađeno sjeme facelije iz 2013. Mogućnost dostave pouzećem.
Tel. 033/771-498; GSM. 099/504-8193

Prodajem AŽ-7 okvirne nukleuse s pčelama. U svibnju prodajem rojeve s "grane".
GMS. 095/913-4121

Prodajem pčele iz 7 okvirnih AŽ standard nukleusa u mjesecu travnju i svibnju 2014. god. s mladim maticama.
Tel. 047/581-518; GSM. 098/1964-518

Povoljno prodajem pčele, kamion-kontejner (52 LR zajednice), 25 komada nukleusa i pčelarski pribor. Matice iz 2013. godine. Moguća zamjena za osobno vozilo.
GSM. 091/536-7217

Prodajem pčele na 10 LR okvira. Gradište kraj Županje!
GSM. 098/798-163

Prodajem AŽ-standard nastavljače sa podnicom za sakupljanje peluda, napućene sa pčelama. Đakovo.
GSM. 099/194-3983

Prodajem suhu i svježu pelud i pčele na LR okvirima.
GSM. 099/515-7998

Prodajem pčele na LR okvirima. Istra.
GSM. 091/537-6321

Prodajem pčele na LR okvirima. Sinj.
GSM. 098/537-460

Prodajem pčele na 10 LR okvira. Križevci.
Tel. 048/857-207;
GSM. 091/784-5282

Prodajem pčele na AŽ-grom okvirima. Županja.
GSM. 098/920-7404

Prodajem 30 LR košnica sa pčelama i mladim maticama. Cijena po dogovoru. Valpovo.
GSM. 095/808-1630

Prodajem početkom travnja pčelinje zajednice iz 7 okvirnih LR nukleusa. Istra-Buzet.
Tel. 052/662-620; GSM. 099/514-4536

Prodajem pčele na 7 AŽ i LR okvira. Okolica Petrinje.
GSM. 098/917-0041

Prodajem 30 LR košnica sa pčelama na 1 nastavak, cijena 850 kn/košnica i prodajem 200 LR polunastavaka sa užičenim okvirima inox žicom, korišteni jednu sezonom. Cijena po dogovoru. Virovitica.
GSM. 098/488-771

Prodajem 7 okvirne LR nukleuse i rojeve s grane (početkom travnja). Križevci.
GSM. 091/733-2868

Kupujem pčele na LR okvirima, 40 plodišta sa minimalno 6 okvira legla i isporukom prije uljane repice. Virovitica.
GSM. 098/763-503

Prodajem od 3-5 mjeseca pčele na 10 LR okvira ili komplet na 2 nastavka. Vrgorac.
Tel. 021/374-879; GSM. 098/902-3273

Prodajem pčele na LR okvirima i pčele na AŽ-standard okvirima. Isporuka krajem ožujka ili početkom travnja. Matice iz vlastite proizvodnje iz 2013 god. Bez puno truda do jakih zajednica. Zadarska županija.
GSM. 098/429-077

Prodajem kamion Mercedes 1133, 66 AŽ-standard košnica sa pčela. Đakovo.
GSM. 098/9043-781

Prodajem sadnice vrlo medonosne biljke sofore (*Sofora japonica*), u kontejnerima, cijena 50 kn/sadnica.
GSM. 098/460-855

Prodajem AŽ-standard i grom lipove okvire, 2,5 kn/kom.
GSM. 098/356-023

Prodajem 10 kompletnih LR košnica sa pčelama i pčele na LR okvirima. Okolica Zagreba.
GSM. 098/924-6425

Prodajem pčelinje zajednice na LR okvirima.
GSM. 091/536-1200

Prodajem pčele na AŽ-standard i LR okvirima, a može i sa košnicama.
GSM. 098/1624-666

Prodajem 50 pčelinjih zajednica na 10 LR okvira. Županja.
GSM. 098/962-7615

Prodajem 10-okvirne AŽ-košnice sa pčelama i pčele iz 7-okvirnih AŽ-standard nukleusa. Varaždin.
GSM. 098/185-3395

Prodajem pčele na okvirima iz 7 okvirnih AŽ nukleusa. Zagreb.
GSM. 091/3499-412

Prodajem pčele iz 7-okvirnih AŽ-standard nukleusa i TAM 80 sa pčelama ili bez.
Tel. 040/333-194; GSM. 098/195-7448

Prodajem pčele u LR košnicama.
GSM. 091/762-9921

Prodajem lipove okvire, AŽ-grom i AŽ-standard, te više vrsta kvalitetnog sortnog meda.
GSM. 099/720-2290

Prodaja 50 pčelinjih zajednica na LR okvirima ili u nastavcima. Slavonija.
GSM. 099/8190-619

Prodajem pčele na LR okvirima ili čitave košnice.
Tel. 044/531-078; GSM. 098/204-376

Prodajem jednoosovinsku prikolicu za prijevoz LR košnica, 36 košnica i el. topionik voska. Moguća zamjena za vosak. Čazma.
GSM. 098/564-296

Prodajem propolis.
Tel. 035/389-134

Prodajem pčele na 10 LR okivra, rojeve, nukleuse i kompletirane košnice. Grubišno Polje. Damir.
GSM. 098/973-6274

Prodajem pčelinje zajednice na LR okvirima i 28-okvirnu LR radijalnu vrcaljku. Okolica Grožnjana.
GSM. 098/9637-482

Prodajem pčele iz 7 okvirnih AŽ nukleusa.
GSM. 095/885-9662

Prodajem kamion registriran za pčelarstvo MB 1317, 1995. godina, zračni jastuci sa kontejnerom za 72 LR košnice, dimenzije 6,2m x 2,5m x 2,5m dizalicom za košnice i košnice.
GSM. 099/591-3010

Prodajem IVECO 3510 hladnjača dimenzija 4m x 2m x 2,5m sa kompletom opremom za vrcanje. Može i pojedinačno.
GSM. 099/591-3010

Prodajem pčelinje zajednice iz 7-okvirnih AŽ-standard nukelusa.
GSM. 091/2891-505

Prodajem 10 košnica nastavljača, kombinacija AŽ okvira sa pčelama.
GSM. 098/9828-830

Prodajem pčele na AŽ okvirima, 7-okviri nukleusi. Ogulin.
GSM. 091/788-5401

Prodajem pčele na LR i Farar okvirima.
GSM 091/586-4446

Prodajem 50 pčelinjih zajednica na LR okvirima. Trilj.
Tel. 021/831-517; GSM. 098/173-4015

Prodajem pčele u plodištima LR i DB košnica, pčele na okvirima i rojeve. Metković
Tel. 020/693-445; GSM. 091/620-0005

Prodajem više pčelinjih zajednica na LR okvirima. Istra.
GSM. 091/784-8611

Prodajem pčele na LR okvirima.
GSM. 091/2545-162

Prodajem veću količinu pčela na LR okvirima iz 7-okvirnih nukleusa do 1. svibnja, te punim Vaša pčelarska vozila sa pčelama na LR okvirima. Petrinja.
GSM. 098/180-4449

Prodajem 30 pčelinjih zajednica na LR okvirima krajem ožujka. Brodsko-posavska županija.
GSM. 098/760-109

Prodajem 25 zajednica na 10 LR okvira.
Tel. 044/674-006

Prodajem 50 novih LR košnica sa pčelama. Cijena po dogovoru.
Tel. 035/345-233

Prodajem pčele u pletarama.
Tel. 01/2820-381; GSM. 091/567-7504

Prodajem matičnu mlječ i propolis.
GSM. 00385 (0)91/7913-395

Prodajem krunjač za kukuruz i mljevenje žitarica sa sitom za sitno mljevenje šećera za pogache (Odaci), 10 LR košnica, 3 nastavka sa pripadajućim djelovima i okvirima, metalna postolja, limeni krov i dvije kante za med (Bayern) od 300 kg.
Tel.032/364-159

Prodajem početkom travnja LR košnica na 2 nastavka sa pčelama. Našice.
GSM. 091/729-4002

Prodajem pčelinje zajednice, košnice LR, američka postolja za košnice, inkubator i el. otklapač saća Logar. Lika.
GSM. 099/420-7442

Prodajem pčelinje zajednice na LR okvirima (nukleusi). Daruvar.
GSM. 098/9011-712

Prodajem LR košnice sa pčelama i nastavke sa saćem. Obrovac.
GSM. 098/1935-737

Prodajem pčele na LR okvirima.
Tel. 044/713-364; GSM. 098/1965-063

Prodajem 20 LR pčelinjih zajednica u jednom nastavku.
Tel. 01/6255-749

Prodajem nove kontejnere za pčele za 72 LR + 28 nukleusa i za 32 LR. Financiranje može i na mikro kredit Slatinske banke.
GSM. 091/ 949 8157; pelud.anic@gmail.com

Prodajem jenter set za uzgoj matica, set za proizvodnju matične mlječe, inox posudu za otklapanje saća i sakupljače peluda. Sve je nekoristeno i povoljno.
Tel. 048/855-527; GSM. 091/535-2682

Prodajem napučene AŽ i LR košnice, punim vaša plodista AŽ i LR, prodajem med sa obronaka Promine i Svilaje i dajem u dugogodišnji zakup pčelinjak sa 150 košnica, kuću, vinograd i njive za plantažu voća i povrća.
GSM. 091/660-3766

Prodajem pčele na 7 i 10 AŽ-standard okvira. Šustić.
Tel. 044/638-016; GSM. 098/952-8384

Prodajem pčele na AŽ-grom okvirima, 20 komada.
Tel. 043/884-056

Prodajem pčele na LR okvirima. Sisak.
Tel. 044/815-442; GSM. 098/182-0787

Prodajem pčele na 7 ili 10 AŽ-standard okvira ili komplet s košnicom.
Tel. 01/2850-565; GSM. 091/930-1237

Kupujem pčele na AŽ Grom okvirima. Okolica Slavonskog Broda, Đakova ili Vinkovaca.
GSM. 098/703-776

Prodajem oplodnjake za uzgoj matica. Kutina.
GSM. 091/511-9677

Prodajem pčele na LR okvirima, a može i sa košnicama.
GSM. 049/340-130

PČELARSKI SAVEZ VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE i HRVATSKI PČELARSKI SAVEZ

pozivaju vas na

11. PČELARSKE DANE

- Međunarodni Pčelarski sajam opreme i pčelinjih proizvoda i znanstveno - stručni skup

14. i 15. 03. 2014. u Vinkovcima

PROGRAM

PETAK 14. OŽUJKA 2014.

08:00 – 16:00 Izložbeno-prodajni sajam.

11:00 – 13:00 Prigodni program za posjetitelje mlađih uzrasta pripremili učenici OŠ "Ivan Mažuranić" iz Vinkovaca na sajamskom prostoru.

20:00 - Izbor Pčelarske kraljice Hrvatske po sedmi puta u organizaciji udruge pčelara "Nektar" iz Vinkovaca u hotelu "Admiral".

SUBOTA 15. OŽUJKA 2014.

10:00 – 10:30 Svečano otvaranje 11. Pčelarskih dana uz zbor srednje glazbene škole "Josip Runjanin" iz Vinkovaca predvođeni dirigenticom gđom. Zrinkom Šimunović, te prigodne govore pokrovitelja i gostiju.

10:30 – 16:00 Početak znanstveno-stručnih predavanja u suradnji sa Poljoprivrednim fakultetom iz Osijek i voditeljom prof. dr. sc. Zlatkom Puškadijem, te Stručnim studijem iz Vinkovaca u čijim će se prostorijama održati predavanja i praktične prezentacije.

SREDIŠNJA TEMA: „SA ZDRAVIM PČELAMA U EUROPУ“

PREDAVANJA

- doc. dr. sc. Ivana Tlak-Gajger, dr. vet. med. (Hrvatska)
OTROVANJE KAO ČIMBENIK SLABLJENJA PČELINJIH ZAJEDNICA
- mr. sc. Violeta Santrač, dr. vet. med. (BiH)
AMERIČKA GNJILOČA I RANA DIJAGNOSTIKA
- dr. Kristijan Čobanaš (Rumunjska)
ISPITIVANJE UTJECAJA METEOREOLOŠKIH FAKTORA NA LUČENJE BIJELOG BAGREMA

PČELARSKA VEČER UZ PRIGODNI PROGRAM:

Petak, 14. 03. 2014. god. s početkom u 20:00 - U restoranu "Barun Trenk" u Vinkovcima, biti će upriličen izbor Pčelarske kraljice Hrvatske po sedmi puta u Vukovarsko-srijemsкоj županiji i u Republici Hrvatskoj.

Više na: www.pcelica.hr

KONTAKT ADRESA: Predsjednik Pčelarskoga saveza Vukovarsko-srijemske županije g. Željko Šuran
Kolodvorska 94, 32271 Andrijaševci, Hrvatska, tel. 032/372-140 i 095/522-9996,
email adresa: zeljko.suran@net.hr

FEROMODUL

obrt za proizvodnju

- perna spojka za košnice
- vratašca za leto limena
- žica 0,4 mm inox ili Zn
- pčelarsko dlijeto
- ručke za prijenos košnica za ispod podnice

mob: 091/ 1868 688

e-mail: feromodul@gmail.com
www.feromodul.weebly.com

OTKUPLJUJEMO SORTNE DALMATINSKE MEDOVE TE CVJETNI MED

PLAĆANJE PO ISPORUCI NA ŽIRORAČUN

CIJENA PO DOGOVORU
(ANALIZA, PRIJEVOZ, PDV, KOLIČINA)

Tina Ujevića 7, Velika Gorica
tel. 01/6216-444
mob. 099/6216-744

SOLEM D.O.O.

00385 1 344 84 480

MOB: 00385 91 322 22 21

WWW.MEDNO.NET

MEDNO.NET@GMAIL.COM

ZAPOTOK 4, Vrapče, Zagreb 10 090

► PRO APIS KOŠNICA. **NOVO!**

► LR, FARRAR, TERMO KOŠNICE

► SATNA OSNOVA OD VOSKA

► SATNA OSNOVA
OD PREHRAMBENE PLASTIKE
SA I BEZ OKVIRA. **NOVO!**

► PČELINJE POGAČE
VLASTITI RECEPT

► EKOŠLA BOJA
OD NJEMAČKOG PROIZVODAČA

► PARNI TOPIONIK
ZA 47 OKVIRA

► NATEZAČ INOX ŽICE

► RUČNI STOLNI BUŠAČ OKVIRA

► NITNE-ZAKOVICE ZA OKVIRE

► OSTALA PČELARSKA OPREMA

PU „Milutin Barać“ Rijeka, UP „Kadulja“ Krk, PU „Rab“ Rab, PD „Kuš“ Crikvenica i Općina Vinodolska, UP „Kuš“ Mali Lošinj-Cres, PD „Čabar“ Čabar, UP „Medun“ Delnice, PU „Učka“ Opatija, Udruga „Biopčela“ Rijeka, UP „Smreka“ Vrbovsko i UP „Novi Vinodolski“ Novi Vinodolski

organiziraju

„MEDENJAK ‘Z OPATIJE“

1. smotru pčelarstva Primorsko goranske županije s međunarodnim sudjelovanjem i

8. „Zlatno ulište“ – ocjenjivanje kvalitete meda PGŽ

Manifestacija prodajno-edukativnoga karaktera održati će se 17. i 18. listopada 2014. u dvorani „Marijan Cvetković“ u Opatiji gdje će se održati niz edukativnih predavanja, okruglovi stolovi o aktualnostima u pčelarskim, stručnim i znanstvenim krugovima, izložbeno-prodajne prezentacije, atraktivni kulturno-zabavni, wellness i gastronomski prateći sadržaji. Izlagači, stručnjaci, pokrovitelji i entuzijasti će zajedničkim nastojanjima predstaviti pčelarstvo; proizvode, opremu, ekološku i tradicijsku proizvodnju kojima obiluje naša Županija.

Đuka Petrić
Predsjednik izvršnog odbora

OTKUPLJUJEMO MED

acumelis

VM2 Zagreb, Rudeška 14
Tel.: 01/3886-994
GSM: 099/3886-994
www.vm2.hr

OTKUPLJUJEMO:

- SVE VRSTE MEDA
- MED U SAĆU
- PROPOLIS
- CVJETNI PRAH
- MATIČNU MLJEĆ

VARŽAK M

Vrbovo 54, 10411 Orle
TEL.: (01) 6239 144
FAX: (01) 6219 598

Bimex-prom d.o.o.

Budenska 25
Zagreb 10000
bimeprom.hr
www.bimeprom.hr

Tel/Fax: +385 1 463 7654 • Fax: +385 1 463 7654
Proizvodnja i prodaja platformi te prikolica za prijevoz pčela.
Iseljavanje RI radova

APIS
PETRINJA

PROIZVODNJA OPREME ZA PČELARSTVO

Proizvodimo:
košnice LR, AŽ i Farar;
nukleuse; matične rešetke;
razmake; spojke za
nastavljače

Pogon Čazma
Gornji Draganec 117
Tel./fax 043/776-062
044/862-737

Pčelarski savez Slovenije i Celjski sejem

**POZIVAJU pčelare
i ljubitelje pčela na
tradicionalni događaj**

37. dani pčelarstva u Celju

Slovenija, Celjski sejem, 15. i 16. ožujka 2014. g.

Pridružite nam se na najznačajnijem pčelarskom događaju regije koji u samo dva dana posjeti više od 5000 pčelarica i pčelara.

Zašto ga ne smijete propustiti?

Sveobuhvatna ponuda za pčelare na međunarodnoj prodajnoj izložbi za kupnje prije nove pčelarske sezone

Aktualna stručna rasprava – teoretski i praktično s najboljim domaćim stručnjacima

Subota, 15.3.: NAŠE PČELARSTVO U TREĆE TISUĆLJEĆE

Nedjelja, 16.3.: DOBRE PČELARSKE PRAKSE

Više info na www.ce-sejem.si

WWW.CZS.SI

CELJSKI SEJEM

U tome terminu na sajmištu također
sajmovi FLORA (vrtlarstvo,
cvjećarstvo i krajobrazna arhitektura),
VJENČANJE (sve za vjenčanje) i
ALTERMED (zdrav način života,
iscjeljiteljstvo, travarstvo, zdrava
prehrana, prirodna kozmetika i ekološki
prihvratljivo življenje).

Članovi Hrvatskog pčelarskog saveza plaćaju članarinu preko pčelarskih udruga u iznosu od 255,00 kuna, u što je uključeno i dobivanje časopisa. Preplata samo za časopis Hrvatska pčela iznosi 270,00 kuna, a za inozemstvo 39,00 EURA. Cijena pojedinog broja za Hrvatsku iznosi 30,00 kuna. Časopis izlazi u 11 brojeva, u nakladi od 6 300 primjeraka. Preplata se tijekom godine ne može otkazati, a prima je Hrvatski pčelarski savez na IBAN broj: HR252484008-1100687902. Tiskara je "Grafika Markulin".

Upute za pripremu komercijalnih oglasa

Komercijalni oglasi moraju biti grafički pripremljeni i u pdf formatu dostavljeni najkasnije do 10. u mjesecu.

Cijena oglasa:

1/1	(16x24 cm)	4.200,00 kn
1/2	(16x12 cm)	2.500,00 kn
1/3	(16x7,5 cm)	1.800,00 kn
1/4	(16x6 cm, 8x12 cm)	1.300,00 kn
1/8	(5x8 cm)	650,00 kn

Popust na komercijalne oglase: 4x oglas -10%; 5-8x oglas -20%; 9-12x oglas -30%
Za sadržaj oglasa odgovaraju oglašivači.

Upute za pripremu malih oglasa građana

Mali oglasi moraju biti dostavljeni najkasnije do 10. u mjesecu za objavu u sljedećem broju časopisa. Svaki član HPS-a i preplatnik na časopis ima pravo iskoristiti jedan besplatni mali oglas godišnje. Svi sljedeći mali oglasi naplaćuju se 4,00 kune po riječi, a oglas mora sadržavati najmanje 10 riječi.

Upute za pripremu tekstova za objavu u časopisu Hrvatska pčela

Rukopisi i fotografije za objavu u časopisu primaju se najkasnije do 10. u mjesecu, te se nakon objave ne vraćaju. Autorski honorari plaćaju se po jednoj kartici, koja sadržava 1.450 znakova, u iznosu od 75,00 kuna/kartici. Za sadržaj tekstova odgovaraju sami autori. Ostali mediji koji preuzimaju tekstove, obavezno moraju navesti izvor informacija.

**PČELARSKI SAVEZ
VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE
i
HRVATSKI PČELARSKI SAVEZ**

pozivaju Vas na

11.

PČELARSKE DANE

**Međunarodni
Pčelarski sajam opreme i pčelinjih proizvoda
i znanstveno - stručni skup**

**14. i 15. 03. 2014.
u Vinkovcima**

Pokrovitelji:

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja,
Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva,
Hrvatska gospodarska komora,
Vukovarsko-srijemska županija i grad Vinkovci,
Zagrebačka banka

Partner sajma: Savez pčelara Tuzlanskog kantona

Suorganizatori:

Županijski savez pčelara Osječko-baranjske županije,
Pčelarske udruge Brodsko-posavske županije,
Poljoprivredni fakultet iz Osijeka, stručni studij Vinkovci
Hrvatski veterinarni institut,
Veterinarski zavod iz Vinkovaca,
Turistička zajednica Grada Vinkovaca

ZASTUPNICI ZA RH:

- Tihomir Kolarik dr. vet. med., Osijek, GSM: +385 915 244 458 •
- Tonči Kovačić, ing., Omiš, GSM: +385 983 705 88 •
- Josip Dobranić, Čakovec, dobranic.dom@gmail.com; GSM: +385 993 333 728 •

Kvaliteta iz šećerne repe

Najbolje iz prirode. Originalni proizvod.

APIINVERT® i APIFONDA® hrana za pčele na saharoznoj bazi najbolje kvalitete. Südzucker višedesetljetnim iskustvom osigurava i jamči visoku kvalitetu svih API proizvoda.

APIINVERT®

- upotrebljiv odmah, bez dodatnih tretmana
- visoki fruktozni sadržaj, idealna konzistencija
- medu bliske vrste i omjer šećera
- brzo uskladištenje za rezervu
- visoka iskoristivost sirupa
- optimalna kompatibilnost
- mikrobiološki stabilna

APIFONDA®

- šećerna pasta u obliku pogače
- upotrebljiv bez dodatnih tretmana
- mikrokristalna građa
- pčele je lako uzimaju
- minimalna proizvodnja kore
- optimalna kompatibilnost

Dodatne informacije tražite od Südzuckerovih stručnjaka:

Ing. Vladimír Algayer, +421 944 140 444, na slovačkom, mađarskom ili njemačkom
algayer.vladimir@gmail.com

SÜDZUCKERAG Postfach 11 64, 97195 Ochsenfurt, Telefon +49 9331 91-210, Telefax +49 9331 91-305
Ili jednostavno preko web stranice: www.bienenfutter.eu